

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
 Pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Multumite publice și Loc
 deschis costă sirul 20 fil.
 Manuscrisele nu se in-
 nanțază

Ce va fi neamul românesc prin sporturi?

decof din cercurile studentimel universitare.

(In timpul mai nou au aparut in ziarele noastre mici informatiuni cari au raspândit o lumină dubie in jurul modurilor pentru crearea unui sport românesc. Se impune o clarificare. Această clarificare o facem acum).

Viața și acțiunile popoarelor sunt predominante de puterea și tensiunea voinței. Cu cât masele sunt mai puternice în direcția aceasta cu atât efectele sunt mai bune... Sportul e un mijloc de a desvolta voința și rezoluția personală. Chiar ideea însăși e o emulație. A face sport înseamnă a bate recorduri și rivali. Pe când gimnastica se mărginește la dezvoltarea fizică a individului, — sportul dezvoltă acel „excelsior” individual, care caracterizează toate întreprinderile omenești. Gimnastica dezvoltă pe individ; sportul amărește pe individ a se desvolta mai bine și mai frumos decât rivalul său.

Lumea clasică, care ridicase un Parthenon și crease un Eretheion, a fost cea dintâi care a adăugat gimnasticii elementul acestui „excelsior” individual. Olimpiadele erau totdeauna serbări naționale. Sportul de azi e transformarea acestor emulări clasice. Grecii, grupați cu miile sub cerul liber așteptau învingerea unui om. Lumea de azi pretinde combinație, înțelegere reciprocă, rațiune... pretinde sport social... Cel mai dezvoltat sport azi e „footballul”. Anglia are 5000 profesioniști și 125.000 amatori în ramul acesta sportiv.

Sportul social se dezvoltă mai întâi la Români, însă marginile de manifestare aici ră-

mân încă în cadrele jocului social... Sportul social pretinde pe lângă cerințe fizice și calități spirituale. „Footballul” constă din eludarea dușmanului. Atletica cere calități am putea zice predestinate. Nu oricine poate pleca la trântă sau fugă! „Hockey” și „footballul”-ul au azi privitori cu sutele de mii, atletica e disparentă.

Sportul e o necesitate a fizicului, o creație și o contrabalansare a ocupațiilor pur psihice. Sportul nu e al oamenilor rafinați și molesțiți, el are menirea de a scoate aceste însușiri din societatea omenească. Gingășia pretinsă — această calitate, care a ajuns azi la modă — e o decadentă. În viață armonia e totul, iar sportul are tendință de a stabili o armonie între fizic și suflet.

Sculptorii greci se inspirau din pretențiile și ideile epocelor lor. Pentru elinul clasic idealul superior erau: plămânel, cari pompează aerul ca foii; picioarele cari asvârle corpul ca un arc elastic; două brațe pline de mușchi, cari sunt în stare a frânge fierul. Ei din acestea făceau un cult, o dumnezeire. O contopire cu aceste pretenții dădu acea armonie caracteristică sculpturii antice. Cel mai puternic om, care fugea mai bine de cât toți, primea un premiu ideal; o ramură de oliv. Grecul ideal plătea cu ceace avea el mai scump: plătea cu admirație. Acea ramură de oliv simboliza admirația întregului popor. Și să nu uităm: Grecii erau foarte erudiți! Acelaș public asculta azi trilogiile clasice ale lui Aischilos și Sofocles, care mâne admira și purta pe umeri clasică făptură a eroului dela olimpiadă. Taine, renumitul estetician francez, face concluzii foarte măgulitoare pentru gimnastica elină. După dânsul o artă

clasică elină era imposibilă fără gimnastica elină. În Grecia antică plutea în aer tendința armoniei interne și a formei. Sofocles după învingerea dela Salamis a fost silit să danseze pe stradă desbrăcat, așa de mult i-a fost adorată frumseța trupului. Pe temple motivul predilect de decorație a fost bărbatul în luptă sau în emulație. În concluziile lor estetice era de-apururi de față ideea armoniei musculare. Femeile lor erau în prima linie mame, apoi femei. Iar azi decadența estetice reduce forma la schimonoseală. Azi femeile poartă corset, iar bărbații se umflă cu bumbac și se pudrează.

Legătura firească de dezvoltare dintre lumea noastră și cea antică a fost ruptă de excentricitățile religioase ale evului mediu.

Azi gimnastica e o parte integrantă a sportului. Gimnastica antică e prelucrată în socialism de sport. Chiar până și în atletică se observă o tendință de grupare, o tendință națională.

Sportul de azi s'a dezvoltat în apus. Abia 100 ani de când se cunosc rezultate sociale pozitive. Dezvoltarea a fost impusă de necesitate. Mișcarea ordonată cu țintă și rezultat a fost o necesitate a individului modern. A învinge, a câștiga, a te afirma în senzul naturii și în acord cu legile ei, se cristalizează ca o deviză. Și sportul exprimă această deviză, și lumea îl îmbrățișează.

În fruntea mișcării sportive se pun oameni celebri. Artiști de talia lui Maeterlinck fac box. Un Byron lord, renumitul autor a lui „Manfred” și „Don Juan” trece înotând Hellespontul de două ori. Principi și moștenitori de tron se întrepun pentru sport.

Caetano Bay.

Prea multă fericire.

— Vă rog să așteptați puțin.
 Și aprodul se uită curios la mine.
 Mă aruncați pe un scaun, desperat de așteptarea aceasta, la care eram forțat. Venisem aici plin de o putere nevăzută, după ceasurile așteptate lungi de tortură sufletească, gonit par'că de frica nespuse de a nu mi se citi pe față nenorocirea care dăduse peste mine. Așteptarea aceasta scurtă, mă făcu să mă gândesc mai cu amănuntul la întâmplarea tragică, ce-mi răsunase spirital. Și gândindu-mă la ea, mă revărsai în odaia aceea, cu brațul ridicat, gata să lozesc, și atunci, o vie agitație mă cuprinde și eram gata să ies, să fug, dacă în minutul acela nu s'ar fi deschis ușa și nu m'ar fi chemat aprodul.

Doctorul citea biletul meu de vizită.
 — Dvoastră sunteți?...
 — Nebun, făcui eu, nebun de legat.
 Doctorul se uită la mine mai mult cu curiozitate decât cu mirare.
 — Dvoastre sunteți inginerul Agnoni, industriașul căsătorit de câteva luni, care aveți nevoie de ajutorul meu?
 — Eu în persoană.
 Vorbeam tare de tot. Doctorul imi făcu semn cu mâna să mă liniștesc, și pe urmă imi pipăi pulsul.

— De câtă vreme nu mai dormiți?
 — De patru sau cinci zile.
 — Mâncați?
 — Puțin... aproape nimic... Am băut și beau mult.
 — Luați aceasta, vă va face mai bine decât alcoolicele din cafenele.
 Dintr'un dulăpior imi dete un păhăruț cu o băutură neagră și dulce. Pe urmă apăsă pe un buton de sonerie. Ce voi păți? Vin oare infirmerii?
 Aprodul intră:
 — Du-l în galerie. Vin și eu.
 După puțin timp eram în galeria de tablouri, în care, după spusa aprodului, erau expuse lucrările internaților. Sala era mare, liniștită și prin două ferestre zăbrelete, mari cât peretele, intră soarele. Pe pereți pânze pictate.
 Obosit de vederea acestor tablouri, mă trântii pe un scaun, fierbând de nerăbdare.

Mă gândeam dacă nu m'am desteptat după un somn lung și greu. Soarele nu mai intra prin ferestrele zăbrelete, și în sală era întuneric. Dar doctorul? Așa dar mă înșelase când imi spusese că o să vină și el. Ușa sălei era închisă. Deschisei o fereastră. Văzui o curte, împrejmuată de gard de fier; dincolo alte curți, alte garduri de fier; și în ele bărbați îmbrăcați ciudat: internații. Spre fereastră venea un domn, scurt, gras, bine îmbrăcat, cu o gazetă într'o mână și cu ochelarii într'alta. Venea spre mine, surizând. Când fu aproape, zise:

— Nu ești nici doctor, nici vizitator. Nici un doctor și nici un vizitator, nu ar fi în halul acela.
 Intinse degetul spre gâtul meu. Mă pipăi: camașa mi-era descheiată și nu mai aveam cravata. Totuși imi adusei aminte că înainte de a intra aci, imi potrivisem cravata, pe care o cum' părăssem atunci.
 — Și de vreme ce nu ești nici doctor și nici vizitator, dă-mi mâna, draga colega.
 — Colega?!
 — Sigur. Uite colo este sala de observație a presupușilor nebuni. Probabil că te-a ținut acolo câteva ceasuri, și acum te-am adus aici. N'ai vr'o țigare? Dar de ce te mai întreb? De sigur că ți-au luat tot.
 Instinctiv mă căutai prin buzunare: nu mai aveam nimic. Ceasornicul, portofoliul și toate lucrurile pieriseră. În timpul acesta, celalalt vorbea mereu:
 — Vrei să-mi spui povestea dtale? Toți nebunii au o poveste. Eu sunt literatul oșcoșului și am adunat povestirile a peste o sută de internați. Când voi ieși de aici, voi publica toate povestirile și dacă nu vor face șgomot, cel puțin vor avea meritul originalității. Ce zici?
 Intră în sală și șezu lângă mine.
 — Spune-mi. Ți-au mers rău afacerile? Te-a înșelat o femeie? Ai ucis? Oare nu mă socoti demn, ca să-mi spui? Atunci, îți voi povesti eu pătania mea, pe urmă, veți spune dta. Ai auzit vorbindu-se de doctorul Montechiari

Dr. Francis L. Pattou, rectorul universității Princeton din America, în cuvântul său de deschidere a anului, spune universitarilor: „Trebuie să educăm oameni, și numai după aceea filozofi.” Da, oameni! Națiunea română are mulți funcționari, profesori, literați, însă puțini oameni.

În țările unde îndulcirea și nivelarea moravurilor și a apucăturilor a ajuns până la feminism, sportul a adus o înnoire a moravurilor și a tendințelor sociale. Noi știm că lipsa puterii fizice stânginește acțiunile generale și totuși stăm pe loc. Un om (înțeleg omul colectiv) poate fi hotărât și rezolut numai când e puternic și sănătos. Toți bolnavii sunt sceptici și cu puțină inițiativă! Mișcările maselor sunt conduse de oameni energici și cu voință de fier, iar mai rar de capacități! Îar dezvoltarea acestor calități o face sportul. Continua agitație de suprimare a dușmanului cuprinsă în cadrele unui sport social, de grupă, produce cea tensiune a sufletului, din care se dezvoltă puterea de hotărâre individuală.

În sport se manifestează toate tendințele omului. Sportul nu-i un lux, e o necesitate a veacului. Apusul e cuprins de frigurile sportului, iar noi Români stăm la începutul începuturilor! Nu suntem sistemizați, nu știm ce vrem și ce vom ajunge? Suntem în ora 12. Deci *cei cu pricepere să prindă condeele în mână și să înceapă îndrumarea celor mulți, din care să se cristalizeze adevărul și singura soluție posibilă a situației: să ne apucăm de sport!*

Lisandru.

„Unirea” despre constăturile arhierilor noștri. Foata bisericească și politică dela Blaj, „Unirea”, scrie într'un număr recent următoarele asupra constăturilor ce au avut loc deunăzi între guvern și arhierii celor două biserici românești:

„Iată ce credem noi că s'a discutat și a trebuit să se discute, cu acest prilej.

Intât: Chestia școlilor noastre, cari în urma legii apponyane ni s'au închis cu sutele, și ni s'au excepționat, deasemeni, sute de învățători. Ajutoarele de stat, cari se distribuie azi pentru școlile primare, cu atâtea condiții îngreunătoare, să se pună la dispoziția arhierilor.

Al doilea: ajutorarea bisericilor noastre —

intregire de congruă, cvincvenalele eventual și fond de penziune — să se facă din fondul cultelor, punându-se la dispoziția arhierilor noștri sumele, ce se distribuiau până acum dela minister.

Al treilea: toate parohiile ce ni-s'au răpit la Hajdudorogh — toate parohiile, cari se cer la sânul dieceselor — mame, să ni-se restituie. (Chestia aceasta nu ne inspiră prea multe îngrijiri, căci avem și până acum garanță deplină că bulla „Christifideles” se va revizui!)

Al patrulea: E vorba aci de autonomia bisericii noastre românești unite cu Roma. Întru cât ne putem increde în enunțările contelui Tisza (după ziarele ungurești), chestia aceasta s'ar rezolvi deodată cu autonomia bisericii romano-catolice. Noi nu putem crede în acest lucru și arhierii noștri vor fi făcut, de sigur, toți pașii necesari, pentru asigurarea autonomiei noastre a parte, căci fără aceasta, toată vlața noastră ca biserică națională independentă, e absolut: iluzorie”.

Fixăm constatarea aceasta din urmă, care pe cât e de adevărată pe atâta e și de românească.

Relațiile dintre România și Austro-Ungaria.

Ni se comunică din București: Comentariile presei germane și franceze asupra legăturilor viitoare dintre România și Austro-Ungaria, au provocat vii discuțiuni în cercurile de aci. Toată lumea e de acord că *situația este mai puțin limpede ca până ieri*. Nimnei însă, nici chiar din sânul guvernului, nu a putut rosti încă nici un cuvânt de explicație, de limpezire și nici măcar o părere în această chestiune atât de importantă.

E cert, că *eșuarea tratativelor româno-maghiare* a impresionat și guvernul român și se poate repeta afirmația, că îndărătnicia oarbă a Ungurilor va avea ca prim efect răcirea vechilor și importantelor relații dintre România și monarhie.

Faptul acesta poate fi mai rău pentru cea din urmă și mai ales pentru Unguri. — (N. R. A.)

Croații în contra școlilor maghiare. În ședința de ieri a saborului croat, banul Skerlec a răspuns la interpelația deputatului Novak, în chestia propagandei ce se face în Croația pentru înființarea unor școli maghiare. Banul declară că nu are cunoștință despre astfel de pro-

pagande. Dealtcum guvernul croat are în vedere, ca orice școală maghiară s'ar înființa, să nu aibe caracter ostil intereselor croate. Toate școlile maghiare din Croația e obligate studiul limbii croate și prin aceasta răspândirea culturii naționale nu află piedecă. Dar trebuie să mergem cu șovinismul într'atâta a încheiat banul — ca să împiedecăm alte naționalități în cultivarea limbii lor materne. (Căci aceasta se referă la domni Unguri.)

Majoritatea a luat la cunoștință răspunsul banului.

În chestia împăcării româno-maghiare. Interviu de un redactor al „Adevărului” din București d. profesor universitar *Emanoil Antonescu* a făcut următoarele declarații în chestia împăcării româno-maghiare:

— Dacă prin împăcare s'ar înțelege rezolvarea mod definitiv a problemei naționalităților — a spus profesor Antonescu, — chemarea acestora la o viață liberă și de egală îndreptățire, primul și marele pas către federalizarea tuturor popoarelor mici din Orient — într'o Austrie mare... da, da atunci împăcarea ar fi eveniment fericit.

Eu am fost până anul trecut un fervent apărător al ideii unei Austrii mari, în care să intre și România ca regat al tuturor Românilor. După evenimentele din anul trecut m'am lecut. O asemenea Austrie nu o pot întrevăd, pentru că factorii cei mai interesați la constituirea ei, Austriacii, cred că pot înlocui vlagă și fineța diplomatică. Și deoarece Austria nu înțelege meargă și încă repede către federalizare, să nu se măcă numărul dușmanilor ei va crește atât înăuntru cât în afară. În Austria actuală, cu Ungurii cocotați de pra celorlalte neamuri, fără nici o însușire specială care să le legitimeze întâietatea și veșnic atâțători, dem un pericol mai mare decât în des speculata goriță a slavismului.

Dacă împăcarea ce se oferă e un simplu armisticiu un popas în osteneala luptei, atunci iarăș e ceva acceptabil, dar fără importanța pe care voiesc să lădăș părțile și Ungurii în special.

O împăcare însă, durabilă care nu ar rezolva modul de mai sus și în chip definitiv problema naționalităților, e un act greșit și chiar periculos românilor. Va produce o destindere a energiei, tocmai momentul când aceasta trebuia fatal să-i împingă Români către formele extreme de protestare: tocmai momentul când și la noi se pregătia... un adevărat viriment în suflete. E în temperamentul nostru că blemele mărunte și de detaliu să ne plictisească. În problemele mari și lupta deschisă pasionează sufletele noastre.

Împăcarea fără rezolvarea definitivă a chestiei naționalităților răpește idealismului sufletelor noastre, blema cea mai de seamă, tocmai când se înfășoară spre ea.

din Brescia, cel care a făcut studii speciale asupra febrei galbene? Eu sunt. Inchipuiește-ți că ducându-mă la Parâ, ca să studiez acest flagel, am putut s'o fac pe mine însu-mi, căci m'am bo'năvit de febra galbenă, și era cât pe aci să dau ortu popei. Dar, te interesează ce spui eu?

— Foarte mult.

— Dar am scăpat. Am publicat rezultatul lucrărilor mele, mi-au dat premiul Nobel... însă, în loc să gust fructul muncii mele, m'au închis aici. De-ai ști ce am pățit!... Când am plecat la Parâ, lăsasem în Italia pe nevastă-mea, tânăra mea nevastă....

Isi șterse sudoarea ce-i curgea pe frunte și pe față și urmă:

— Aproape după un an de lipsă, era să deviu tată... Pricepi? Nu-ți mai spui toate amănuntele, ca să nu-mi mai reimprospătez durerea — și începu să plângă cu suspine — dar ți le poți închipui... Destul să-ți spui, că pentruca să-mi spăl cinstea, am fost teribil...

Și cu mâinile făcu un gest ca și cum ar trage cu pușca.

— Mizerabile!... strigai spăimântat.

— Ah, nimeni n'a murit. Nici ea, nici copilul. Sunt mai sănătoase decât mine și decât dta... M'au dat în judecată și m'a apărat deputatul Parbini, prietenul meu. M'a apărat atât de bine, încât m'au închis în ospiciu, ca nebun furios. Nebun, pricepi? nebun!

Tăcu și întinzând pumnii spre vrășmașii depărtați, zise după puțin:

— Vai de voi mizerabililor! Dar ceă ce este mai curios, a venit în urmă. Știi? apărătorul meu, avocatul, prietenul, mi-a spus aici, că el este amantul. Pricepi acum? Ei doi liberi, trăiesc cu banii mei; eu aici nebun. Pricepi? nebun!

Se schimbăse: nu mai era blând, liniștit. Părul i se sbârlise, ochii îi ieșiseră din cap, dedea din mâni fără rost. Se repezi la mine, mă apucă de piept, și sgătâindu-mă cu putere, sbiera cât îl lua gura:

— Eu nebun! nebun!

Vrusei să scap din mâinile lui, dar de geaba. Începuse să-mi fie frică, și eram gata să strig după ajutor, când, ca prin farmec, intrară în sală doi uriași și luându-l pe sus, îl târâră afară, pe când el mă amenința cu pumnii și răcnea cu gura strâmbă.

— V-ați speriat? — zise un glas blând în spatele meu.

Era doctorul. Fără să mai aștepte răspunsul meu, mă luă de braț și mă duse în biroul său. Pe o tavă era așezat de mâncare. Pe birou erau toate lucrurile ce le aveam în buzunare.

— În timpul somnului... un somn de șapte ore... — îmi explică doctorul surzând.

Îmi dete toate lucrurile, și-mi zise:

— Așa este regula la noi. Acum, vă rog să vă îmbrăcați, în camera ceia. Pe urmă să mâncați ceva și să stăm de vorbă.

Când am venit și am stat lângă dânsul, cepu așa:

— M-am informat și știu tot. Nu vă închipui că am procedat bine. Însă, te rog să mă ajuti ca să coordonez tot ceea ce privește întâmplarea nenorocită a d-voastră. Voiți?

Sosise minutul cel greu, al mărturisirii. Cepui să-i spui, dar vorbele îmi ieșeau cu din gură. Afară de asta eram zăpăcit, și se părea că m-am deșteptat atunci dintr'un urit. În Sâmbăta aceea, după amiază, rămăses singur în birou. Voiam să comunic nevestei le știrea că fusesem decorat. Când să pui pe telefon, îmi aduse un bilet dela ea, în care îmi spunea că s'a dus la mama ei la ceai, și rămâne acolo la cină și că dorea să nu mă găsească acolo, având să-i spuie ceva între patru ochi. După ce m-am plictisit toată seara într'untru de varietăți, m-am întors acasă după noaptea, când dânsa dormea de un ceas... Că rile noastre erau una lângă alta, așa că eu puteam să intru într'a sa, fără să trec prin ea. Am aprins lampa și pe măsuta de noaptea văzui un buchet de flori, cu un bilet, pe care scris: „celui mai iubit dintre bărbați, celui fericit dintre toți”.

— Foarte drăgălașe ideie, de a vă da un fericit eveniment. Și pe urmă?

— Pe urmă? nu mai îmi aduc bine amintire. Am intrat în odaia nevestei mele. Dormea liniștită. Când am stat în contemplație înaintea ei. Nu știu. Știu doar, că m-am întors în camera mea.

Pe noi deci, această împăcare nu ne încântă și nici ei nu poate încânta.

— Pe cine servește atunci?

— Ea servește în primul rând pe Unguri. Atâția oameni cumînți au și dânșii, ca să-și dea seamă, că sunt înșelați să fie închiși în două cercuri de dușmani; unul în chiar țara lor, naționalitățile; al doilea în afară, pornind din Italia, trecând Serbia, România, Rusia și înfruntându-se prin Germania, da prin Germania.

Când imperiul Habsburgilor va fi prada revoluțiilor, Germania nu va pierde ocazia să ajungă la Adriatică, spre a scăpa elementele germane din acest stat, astăzi cupuse degenerării și slavizării.

Pentru moment această împăcare mai servește și Germaniei. De aceasta începe să-și dea seama și Imperiul habsburgic. Ungaria, în special, începe a deveni pentru dânșul, în loc de ajutor, un balast periculos. În cazul unui război, dar, Ungurii abia își vor putea vedea pe pielea lor, necum să mai sară și în ajutorul altora.

Germania dându-și bine seama de această stare de lucruri, s'a simțit nevoită, pe de-o parte să-și mărească și noua armată, amintindu-și zicătoarea nemtească: „Selbst, ist der Mann” și iată deci cum devine cazul că *„Hilf und biest muncitorii germani plătesc din pungă lor războiul ungurești, grație cărora puterea de tovarășe monarhiei habsburgice este pusă, azi, chiar de allatele în greea îndoială. Pe de altă parte același Berlin plictisit de tănșșile și năzbâțiile ungurești, cu siguranță și-a invitat să facă bine să se potolească; de aici drama acestora, din senin, după naționalități.*

Dacă naționalitățile și-ar da bine seama de importanța momentului și n'ar ceda cu una cu două, acum ar fi în cel mai scurt timp, ar câștiga victoria și astfel Germania va fi servit pe Unguri pentru a doua oară, să fim dreți și pe noi.

— Dar această intransigență pe care o susțineți, precește lupta, deci suferința fraților de dincolo...

— Așa este. Dar să nu se uite că numai popoarele au știut să sufere, au ajuns mari.

Amânarea asentărilor. Printr'un ordin al ministrului de război, publicat în „Militärische Rundschau”, asentările cari aveau să se țină în luna Martie, se amână pe timp nehotărât. Ordinul nefiind motivat oficial, se crede că a fost dat din cauza neînțelegerilor din Reichsrath, în urma cărora legea de apărare a țării încă nu a fost votată.

„Olah dolgok”. Ziarul evreo-maghiar „Pesti Hirlap” are o rubrică specială, intitulată „Olah dolgok” (lucruri deosebite), în care ne tachinează număr de număr, mai cu alte-o izuță grosolană, mai cu câte-o constatare certă. Astfel în numărul de ieri își exprimă mirarea, cum a putut lua dispoziția ministrul Jankovich, să se educeze cărțile didactice din școlile populare românești și în limba românească, când Românii n'au trebuit de această limbă. Apoi — se întreabă jidănașul — cum va figura pe cărți denumirea de „limbă marea”, când la Români aceasta însemnează: limbă

măgărească? Noua dispoziție a ministrului Instrucțiunii — scrie ziarul — va fi numai brevetarea tendinței de separațiune teritorială a Românilor, de astădată aprobată de guvern.

Mai departe pericunatul ține isonul apelului lansat de EMKE, și tare se mai teme că băncile maghiare nu vor lucra destul pentru maghiarizare, mai ales că băncile românești amenință cu retorsiune. Apoi dintr'o declarație mai veche a dlui Take Ionescu, asupra situației Macedonenilor, trage concluzii asupra Bulgarilor din cadrila-ter (tot aziatice și ei, sireacii) și cu lacrimi de croco-

dil le plânge soarta amărită, care l-a aruncat în ghiarele României.

De încheiere are o constatare tristă din cale afară: Românii vreau să se cultiveze cu ori ce preț. În scopul acesta împart gratuit țărănilor în mii de exemplare ziarul „Poporul Român”, „care scrie despre rassa ungurească, ca de cea mai blăstămată rassă de pe pământ”. Deși minte obraznic pericunatul, căci așa ceva nu s'a scris în organul nostru popular, c'am fi înfundat cu toții Seghedinul — totuș auto-calificația i-o luăm la cunoștință.

Sașii, Românii și guvernul.

„Valoarea popoarelor”.

Ministrul apărării țării, Hazai, a spus mai deunăzi în cameră, că experiențele din trecut și cele moderne dovedesc, că numărul ostașilor determină în primul loc succesul războinic al unei armate bine organizate. Războaiele napoleonice, ca și războiul germano-francez, și cu și cele mai nouă lupte balcanice, au confirmat această teză, pe care Hazai o susține pentru ridicarea contingentului armatei monarhiei în fața evenimentelor de cari poate fi surprinsă patria noastră în ori și ce clipă.

O spune aceasta un ministru, care înainte de toate este soldat și ca atare trebuie să știe mai bine în ce consistă forța de apărare a țării. O spune în al doilea rând același om, ca ministru de resort în cabinetul contelui Tisza, care se zice, că a împărțit cercurile electorale după valoarea popoarelor din țară, astfel cât pentru celor 200.000 de Sași din Ardeal le-a asigurat 14 mandate sigure, iar celor 3 milioane și jumătate de Români din Ungaria le-a făcut o geometrie bizară de 24 circumscriptii nesigure. Toate aceste în singurul scop de-a împăca nemulțămirea unui popor, de care poate în scurt timp monarhia va avea cea mai mare nevoie, chiar din punctul de vedere al raportului numeric ostășesc, pe care colegul dlui Tisza îl ridică la o valoare strategică de cea mai mare importanță.

Suntem convinși, că la batjocura ce s'a făcut cu împărțirea circumscriptiilor electorale față de noi Românii, în raport cu disparentul neam săsesc, reprezentanții acestui fragment de popor au conlucrat din toate puterile. Ei au „convins” pe guvernanții noștri de „imensa valoare a Sașilor pentru statul ungar în raport cu „oribila” inferioritate a neamului valah, care după cunoșcutele insinuații ale neamului săsesc, ce ne urăște până în măruntaiele sufletului, ar

constitui cea mai mare primejdie pentru blagoslovitul Ardeal”, dacă n'ar exista Sașii, ca un fel de „Wacht am Rhein” dealungul pârâielor Baisei și Cibinului.

Cum dela Viena li se dă Ungurilor „mână liberă” față de noi, așa dela Budapesta li se lasă în liberă voie Sașilor Ardealul. Li se acordă privilegii, cari stau în raport diametral opus cu forța și cu valoarea noastră superioară din punctul de vedere al apărării acestui colț de țară mai expus ca ori și care altul.

Iată calificarea valorii popoarelor din partea guvernărilor noștri orbite de un șovinism care stă să întrecă danevismul bulgăresc!

Este revoltător, când vezi, că se dă o importanță nemeritată unui popor minuscul ca cel săsesc față de alte neamuri, cari pentru apărarea țării dau azi un contingent de ostași mai mare, cu mult mai mare, decât numără întregul popor săsesc laolaltă cu gârbovi și cu copiii dela sânul mamei cu toți. Și pe ce motiv? Pe motivul apărării din trecut a orașelor săsești față de invaziunile Turcilor pe temelii zidurilor în ruine a turnurilor din strada Horteneck din Sibiu, din care Sașii și azi mai vor să tragă o rentă de servitute pe spatele poporului românesc, care duce în spate cele mai multe ranite în regimentele de infanterie din Ungaria? Pe spatele unui popor, care lucrează și muncește tot atât de mult ca și poporul săsesc, la dezvoltarea și ridicarea culturală a statului ungar. Dar nu văd Ungurii, că e o farsă ce li-o joacă Sașii, când se prezintă ca un popor de sentinele la frontierele Ardealului, când aceste frontiere, lăsate în apărarea Sașilor, poate n'ar mai putea rezista nici 24 de ore față de o invaziune rusescă sau sârbească, dacă zidul de granit ce

era, din măsuta de noapte pe care era bucheții și bileții, am scos revolverul, m'am întors în odaia ei, și la lumina candelii, am ridicat ziarul și am ochit-o drept în față. Mi se pare că în clipa aceea, dânsa a deschis ochii, și s'a uitat la mine îngrozită. Pe urmă, nu mai știu nimic.

Tremuram cu fața în mâni, pe când doctorul nu pierdea nici o silabă din povestirea teribilă.

— Din otel în otel, dânsa a dat de urma mea. Ce am făcut în timpul acela? Fugeam de lume. M'am ascuns în vre-o cameră, uitându-mă îngrozit, în oglindă, ca să văd schimbarea spiritului meu. Nu știu ce am făcut cu revolverul, dar știu că nu vream să mânânc, de frică să nu dau cu ochii de vr'un cuțit...

Cum mă hotărisem să viu la doctorul acela celebru? M-am hotărât după o noapte petrecută într'una din cele mai de jos cafenele. În zori, m-am trezit pe o bancă, într'o grădină publică. Am intrat într'o prăvălie, mi-am cumpărat o cravată, și pe urmă am venit.

Doctorul se întoarse din camera de alături, unde vorbise la telefon, și șezând iar lângă mine, îmi zise:

— Știi d-voastră ce era lăsarea de sânge la cei vechi?

Mă uitai mirat la el, neputând pricepe legătura de idei.

— Mai de mult, urmă el, lăsarea de sânge era singurul tratament al tuturor boalelor, însă între altele, se zicea că servește ca să restabilească echilibrul sângelui, când este prea mult. Cazul d-voastră mi-a adus aminte lăsarea de sânge, și vă va explica îndată fenomenul psihic observat la d-voastră precum și motivele pentru cari eu cred că o să vă vindecați.

Să mă vindec! Să mă vindec!

— Ce deosebire între d-voastră, și bietul coleg de adineaori, care este închis aici, în urma unui complot făcut de un prieten trădător...

— Deputatul Parbini, — zisei eu.

— Prea bine, vă amintiți și numele. V'a impresionat bolnavul acela? Așa a fost și intenția mea. Numai că dânșul, ori de câte ori povestește nenorocirea sa, schimbă numele persoanelor. De altmintețea, este un biet scriitor, atins de alcoolism cronic, o stare de demență aproape.

Un biet scriitor! Și mie mi se părea așa de natural ceeace-mi povestise el!

— Să ne întoarcem la lăsarea de sânge. D-voastră, în seara aceea, după o săptămână de muncă, nu doreați alta decât să vă repauzați, să gustați fericirea căsniciei; în plus avusesetți plăcerea să fiți decorați, lucru ce ar fi făcut tot atât de multă plăcere și soției d-voastră. Dar, în momentul când erați gata să-i spuneți aceasta, dânsa v'a comunicat un eveniment așa de mult dorit de d-voastră. Soția d-voastră nu putea să vă comunice această știre plăcută, într'un chip mai gentil de cum a făcut-o. Aceasta a

fost picătura care a făcut să debordeze cupa, că na era plină de necazuri. De aci, a venit pierderea echilibrului spiritului. Ceeace d-voastră ați vrut să faceți, nu are mai multă importanță decât ori care alt act nebunesc, de exemplu, sub influența aceiiaș impuls, v'ați fi putut arunca de pe terasa, sau să începeți să cântați, sau altceva. Astfel, spiritul d-voastră a fost turburat, din cauza prea multei fericiri: d-voastră erați, în ceeace privește psihicul, saturat, prea încărcat de fericire. Și de aceia mi-a venit în minte lăsarea de sânge.

Eu mă căzneau să-mi dau seama, și deodată exclamai:

— Ah, mi-ați lăsat sânge în timpul cât dormeam...

— Nu, nu! Lăsarea de sânge, la d-voastră, a fost pur și simplu morală, așa cum a fost și boala. Mă explic: în timpul celor opt zile de suferință, cari au urmat exaltațiunii d-voastră, torturile, chinurile sufletesti au jucat rolul restabilitorului de echilibru al spiritului, așa cum în alte boli, în bolile sângelui, lăsarea de sânge, juca acest rol. Ați înțeles?

Înțelesesem perfect.

Când eram gata să plec vindecat din ospiciu, auzii strigăte dinspre terasa. Când m-am urtat, am văzut pe tovarășul meu de adineaori, pe faimosul doctor, strigând și alergând prin curtea împresurată cu gard de fier, ca o fiară în cușcă. O cămașă de culoare închisă îi acoperea trunchiul.

incunjură Bănatul și poalele Carpaților n'ar fi format din materialul blocului românesc?

Destul! Timpul de față nu mai permite discuții academice asupra calificării popoarelor monarhiei după valori imaginare, ci popoarele din monarhie trebuie să se prezinte după garanțiile ce le pot da în viitorul apropiat pentru apărarea patriei.

In aceasta direcție trebuie să se desvolte monarhia noastră în cel mai urgent timp. Politica internă atât „cis”, cât și „trans” începe să devie un picol pentru existența marelui puteri habsburgice, dacă merge mai departe pe panta apucată.

*S'avem convingerea fermă, că în locul mării libere ungurești, pe care o spală cea săsească, și în locul balonului politic, fără cârmă, austriac, va trebui să vie cât mai curând o mână militară, care să ia conducerea monarhiei habsburgice pe temeiul pe care s'a înfăptuit de glorioși ei cuceritori, de dinastia Habsburgilor, a căror deviză a fost: *Justitia regnorum fundamentum. Atunci vom putea zice și noi Români „In hoc signo vinces”!**

Militarul.

O eră de pace în Balcani.

Arad, 14 Februarie.

Prezența la curtea regală română a prințului moștenitor al Greciei, în același timp când Venizelos se întâlnea cu Pasici la București, a preocupat, după cum era și firesc, opinia publică din România și a provocat interesante discuțiuni în presa străină.

Mai mult decât presa din Orient, marile ziare din răsăritul Europei au consacrat zilnic coloane întregi comentând evenimentele din București, — în România s'a încheiat — după cum ni se anunță — un pact, mult mai important, dar în legătură cu proiectata căsătorie dintre prințul George și nepoata regelui Carol.

În București nu s'a încheiat nici o alianță militară între statul român și Grecia și Serbia, dar s'a stabilit o înțelegere tot atât de trainică.

Peninsula balcanică trebuie să fie liniștită, acesta e cuvântul României.

Situația favorabilă care și-a creiat-o în urma conflictului balcanic din anul trecut, România avea datoria să o mențină. Orice noi conflicte iscate între statele balcanice ar fi știrbit din prestigiul României, care se știe în ce condiții a impus pacea balcanică.

Politica externă a regatului român trebuia deci continuată în sensul ca, cu orice preț, *pacea să dăinuiască în Balcani.*

În acest scop România și-a asigurat concursul Greciei și Serbiei, cari sunt cele mai avantajate de pe urma păcii încheiate la București.

Prin înțelegerea stabilită, zilele acestea s'au luat asigurări formale că *Grecia va evita orice conflict nou cu Turcia și că atât Serbia și Grecia vor respecta dreptul de viață al naționalităților, garantând libertatea cultului și învățământului în noile teritorii ocupate.*

Pe de altă parte Bulgaria, rămânând izolată în fața înțelegerii stabilite, *va trebui să-și înfrângă cerbicia, cu atât mai mult cu cât Europa e hotărâtă să dea tot concursul României pacificatoare.*

Marile puteri sunt plictisite, putem spune obosite, în urma războiului din 1913, deoarece politica lor externă nu a fost preocupată decât de acest conflict balcanic.

Ele au deci tot interesul de a sprijini acțiunea României, căci numai printr'o politică împăcuitoare în Balcani, marile puteri se fereesc de noi complicațiuni externe, în care pot fi târâte în viitor cu mai mare ușurință.

Astfel Franța a comunicat Bulgariei că *nu i se va acorda împrumutul solicitat, decât atunci când va da asigurări categorice că banii îi va întrebuința pentru nevoile interne ale țării, neadmițând nici o comandă nouă de arme sau munițiuni.*

Rusia, de acord cu Franța, sprijină această atitudine a aliatei sale și *încurajează fățiș politica externă a regelui Carol.*

Avem astfel siguranța că, mulțumită României, orice conflict nou poate fi socotit ca *înlăturat.*

Și, dacă pacea s'a restabilit în această atât de frământată parte a Europei, trebuie să recunoaștem cu mândrie, că *ea se datorește iarăș României, care își menține cu autoritate întâietatea în Balcani și, fără a fi jandarmul salariat al Europei, prin forțele ei dictează statelor balcanice atitudinea pe care trebuie să o aibă, atitudine conformă cu interesele României și ale Europei întregi.*

Scrisoare din Sibiu.

Carnavalul. — Viața socială la orașe și la sate. — Activitatea „Reun. sod. român”. — În chestia tricolorului.

Mocnita și bătrâna cetate a lui Hermann și-a schimbat cu totul înfățișarea în Carnavalul acesta. Viața veselă și animată ce de un timp încoace predomină în Sibiu, îți dă impresia că trăiești în cutare colț al Veneției sau a altui oraș apusean cu sgomote de pahare și răsuri argintii de femei frumoase, cu măști încântătoare și cu petreceri băhice. Nu e seară în care să nu întâlnești pe liniștitele strade ale Sibiului perechi de tineri masecați cochetând și tachinând în dreapta și stânga spre uimirea curioșilor burghezi.

Săliile de petreceri seară de seară desfată publicul sibiuan dându-ți impresia vechilor vremuri ale orgiilor romane când totul se rezuma la deviza: „panem et circenses”.

Ce contrast între viața de orașe și cea de sate! În cutare sat, uitat de Dumnezeu, bietul sătean își freacă mâinile de frig la vatra rece, hambarele sunt goale, locurile sunt puse la bănci, iar vitele mugesc în bătaie de tură a foame și pustiu.

Oamenii noștri își lasă nevestele și copiii și iau drumul Americii, femeile rămase acasă desvelesc bordelul să-și încălzească sărăcia dinlăuntru pe când băieții își încheie bilanțurile cu venite de sute de mil. Cam astfel se prezintă viața la sate.

Nu-i vorba, și la orașe în multe case mizeria stă în fruntea mesei, dar când e vorba de unele distracții o săptămână și le poate procura cu mult mai ușor decât bietul sătean, care poate nici n'a văzut fața grâului în anii acesta blestemat.

În Sibiu a luat un avânt deosebit mai ales balul mascat. Afară de asta Duminecă de Duminecă se aranjează serate dansante românești; în seara de Anul Nou intelectualii români grupați în jurul societății „Societatea” au aranjat un revelion de i s'a dus vestea, iar în Duminecă trecută a fost balul tinerimei aranjat de serate dansante de Duminecă.

La balul acesta, pe lângă bogata variație de costume antice și contemporane am avut ocazia să vedem și două tipuri caracteristice: pe ghigerlu Dr. Grigorie Bălăcescu „nobil de Cloarecli de jos, — colaboratorul lui al irezistibilului Haralamb Călămăr, și pe jidaul acestuia de pe fruntariul „Bobârnaclor”, căruia hazliul țărânii aplică — bobârnaclul.

Deci cum vedem nici Românii nu se lasă mai jos decât tinerimea celorlalte nații conlocuitoare.

La „Reuniunea sodalilor români” acuma, în toată iarnă, se observă o activitate culturală destul de pronunțată. Putem spune că e singura reuniune de meseriași români, care își înțelege deplin chemarea. La începutul iernii a dat reușita reprezentatie teatrală, în Crăciun, sârbătoarea micilor desmoșteniți cu împărțirea darurilor, în Duminecă se țin cursuri cu învățarea unde li se dau cele mai elementare cunoștințe despre studiul vieții, apoi ședințele literare ș. a.

În ultima ședință literară d. prof. Dr. Silviu Dragomir, a vorbit despre drepturile Românilor de pe pământul crăiesc — un rezumat al valoroasei cărți apărută de curând cu colaborarea mai multor istorici renumiți. A fost o idee fericită a dlui Dr. Dragomir alegerea subiectului conferinței, deoarece, mai ales între meseriași puținii de tot sunt cari cunosc obârșia neamului nostru pe aceste plaiuri.

Conferențiarul a arătat mai ales durerile și neajunsurile ce se făceau Românilor în secolul XVII, și totodată doleanțele acestora cari le înaltau bunului împărat Iosif al II-lea, dar cari, din cauza absolutismului ce domina pe acele vremuri, nu ajungeau niciodată la destinație. —

— Ah! săracul! Ce i s'a întâmplat?
— L-au pus în cămașa de forță.
Nenorocitul se uita la noi, și cu tot întunecul ce se lăsase, poate m-a recunoscut, căci se uita spre fereastră și striga:
— Eu nebun? eu nebun?

Din italienește de I. T. Alian.

Transilvania.

„Bravului popor dela Șiria”.

*Tară n'trețdsută 'n drumuri, cu bătrâne, negre poduri,
Plaiuri pentru baci și turme, câmp de ferichte roduri,
Pentru toți ai fost un leagăn, ai fost mama tuturor,
Singur năpustit de soartă, este bunul tău popor.*

...Doamne, am urcat spre tine culmile cele mai grele,

*Ale munților suișuri fără să mă tem de ele
Am trecut peste prăpastii, peste negrele morminte,
Ca să tiu cât mai aproape să m'auzi plângând
părinte.*

Ne'ntrânat este îndemnul tânărului meu avânt;

*Las ca neaua să-mi albească părul fluturat de vânt,
Căci ca neaua de curată este vechea mea credință,
Care-mi răscolește 'n suflet dorul după biruință.*

...Și zăpada 'n munți așează, un covor blănit pe cale,
Răurile par în noapte panglici argintii, în vale
Nici-un buciun peste-nținsuri, nici un sunet lîn de cornuri,
Satul doarme și alene iese lumul alb din hornuri.

*Fumul alb care ridică, visul tot mai sus, spre stele,
Vis în care se confundă, lumea 'nchipuirii mele;
O, vă binecuvintez iluzii, ce 'n colibele sărace,
Odihniți barem în noapte dorul zilelor, în pace.*

*O, adoarmă toată grija care vi s'agită 'n minte!
Nu-i trezi din poezia unui somn duios Părinte,
Când întregul șir de glorie, luptători aprinși de țară,
Ar putea în basmul nopței să le-arăte calea iară.*

*Și în taptul dlmineții ai să vezi atunci părintii,
Că-și jertfesc singuri copiii, pe altarul biruinței!*

Paris 1913.

Alexandru Emil Lazarescu.

„KRISTÁLY”
FABRICĂ DE SPĂLAT CU ABURI
GLUJ (KOLOZSVÁR).

Pachetare gratuită.
La lucrări de peste 10
coroane. expedarea se
face franco. (K. 1548-59)

Curățire și vopsire chimică
de haine în orice culoare.

Călcare lucie de gulere. Co-
manșele din provincă se execută repede.

An mai fost în program și alte puncte cari au contribuit la reușita soratei.

Pe vremuri gazetele ungurești strigau ca din gura serpilor că ideea de stat a ajuns să fie călcată în picioare de Românii sibiieni. Cereau imperios ca rebelii agitatori să fie puși odată la ordine și cereau pedepsirea autorilor morali ai acestei „fărădelegi”. Natural că toate acestea erau scrise în urma rapoartelor minciunoase ale compatrioților sași, cari s'au îngrijit la timp să fie bine cu guvernul. Ei au fost aceia cari au călcat legea în picioare prin confiscarea praporelui bisericesc care — dragă Doamne — era compus din motive naționale, și la urmă tot ei au aplicat pedepse draconice, în închisoare și bani și acelor cetățeni cari au participat ca simpli spectatori la această instalare de preot. Chiar și preotul d. R. Bucșa n'a scăpat necondamnat de sbirii poliției sibiene. Acum procesul e în pertractare, dar șanse de reușită sunt puține. O să plătească și acum Românii noștri gloabă Jupânului sas, mâna dreaptă a guvernului și se va gândi cu amărăciune la perfidia acestui popor slugarnic, care secole de-a rândul s'a folosit de naivitatea Românilor speculându-i în cel mai nerușinat chip.

Enn Grula.

Cronica externă.

Discursul tronului englez și discuția în parlament. Parlamentul englez a fost deschis printr-un discurs al tronului celit de rege, care constată că raporturile cu puterile străine continuă a fi amicale. Regele încearcă o mare plăcere de a putea în curând să viziteze pe d. Poincaré și să probeze astfel raporturile cordiale dintre cele două țări. Speră că tratativele Angliei cu celelalte puteri în privința acordului privitor la Albania și la insulele Egee vor contribui la păstrarea păcii în sud-estul Europei. Regele are încrederea că după sosirea noului suveran se va face progrese spre o guvernare eficace și fermă a Albaniei. Se bucură că negocierile cu Germania și Turcia cu privire la Mesopotamia se apropie repede de un sfârșit multămitor și că soluțiunea chestiunilor pendente cu Turcia cu privire la teritoriile marginase ale golfului persic este pe calea cea bună a unui acord amical.

Discursul anunță că proiectele de lege, asupra cărora au fost deosebit de interesate cele două camere în sesiunea din urmă, vor fi prezentate din nou. Regele regretă că siințele de a se ajunge la o soluție amicală a problemei irlandeze au fost fără isbândă până acum, dorește ca toate partidele să colaboreze spre a face să dispara toate neînțelegerile.

Deja în prima discuție la mesaj s'a deschis o perspectivă nu tocmai clară. Primul orator, Walter Lony a declarat, că legea *homerule nă va putea codifica fără vărsări de sânge și fără urmări grave. Asquith a dat explicații dar n'a putut să respire nedumeririle. Chamberlain a trage atențiunea camerei asupra faptului că se observă o schimbare a punctului de vedere al primului ministru. Chamberlain termină spunând, că primejdia războiului civil va fi evitată în cazul când guvernul va exclude provincia Ulster de sub dispozițiile bill-ului, în cazul contrar războiul civil va izbucni cu siguranță.*

România va da un avertisment Bulgariei. *Ni se anunță din București: În București a circulat abătăieri șvonul, că guvernul român a trimis guvernului bulgar o notă diplomatică declarând că România va considera drept un casus belli faptul că Bulgaria ar îngădui trecerea pe teritoriul bulgar a armatei turcești, în eventualitatea unei acțiuni a Turciei contra Greciei.*

Acesta ar fi rezultatul vizitelor dela București ale d-lor Venizelos și Pașici.

Inregistrăm, bineînțeles, această versiune cu toată rezerva.

Ziarul grecesc „Neologos” primește o depeșă din București confirmând știrea că România va adresa o notă oficială Bulgariei prevenindu-o că orice trecere de trupe turcești prin Tracta bulgară cu sau fără consimțământul guvernului, va fi considerată ca un „casus belli” de către guvernul român.

Prosa străină despre vizitele diadohului și a d-lor Venizelos și Pașici la București. „Le

Journal” publică un articol asupra vizitelor dela București și spune că atât vizita diadohului, cât și vizitele d-lor Venizelos și Pașici, în capitala României, au o deosebită importanță politică.

România, cu toate că-și păstrează libertatea de acțiune — scrie marele ziar parizian — totuși crează în senzul de a opune apropierei turco-bulgare, o apropiere româno-greco-sârbo-muntenegreană.

În aceeași chestiune „Neue Freie Presse” spune:

„România va rămâne departe de vechile și nouile alianțe din Balcani, cu tot curentul ce o împinge spre Rusia.

Cu aceasta nu vrem să spunem că raporturile noastre cu România au rămas neschimbate. Cine nu vrea să se înșele nu mai poate privi România ca o poziție sigură, oum a fost înainte; ea nu va întreprinde însă pasul plin de urmărire al încheerii unei alianțe balcanice.

Pentru moment grija față de hotărîrea forței și față de posibilitatea unei alianțe turco-bulgare a dat naștere unei alianțe între Grecia și Serbia și altei alianțe între Serbia, Grecia și România, pentru apărarea păcii în Balcani.

De o alianță balcanică nu poate fi vorba însă acum. Sigur este numai că Rusia se sîește să devie, sub o formă sau alta, puterea protectoare a tuturor statelor balcanice”.

Franta în Mediterană. În ședința din 12 Februarie a camerei franceze ministrul marinei Monis în răspunsul său la criticile ce s'au produs în decursul debaterii bugetului marinei, a declarat că flotele atlantice trebuie să fie asigurate prin submarine, dirigiabile și aeroplane, căci cât timp nu se vor schimba relațiile, concentrarea forțelor armate în Mediterană e o necesitate strategică.

CRONICA LITERARĂ

O poezie inedită de Eminescu.

Volumul de amintiri despre Eminescu, pe care îl publică d. Teodor V. Ștefanelli, membru al Academiei române, va fi primit cu o deosebită satisfacție de către toți aceia pe care îi interesează în deaproape viața marelui nostru poet.

D. Ștefanelli nu are scopuri comerciale și nu intenționează să facă „senzație” cu descopeririile sale, pentru galerie. D-sa evocă figura lui Eminescu, anii săi de tinerețe și de studii, cu pietate și cu dragoste ce apare din însăși expunerea sa nesiliată, așa după cum se cuvine s'o facă un prieten despre prietenul lui, când nu mai este.

Cercetătorii vieții lui Eminescu, vor găsi date sigure și un material interesant asupra vieții și a omului. Căci Eminescu desminte legenda ce i se crease și după care trece și azi în ochii multora drept un boem care la anumite ceasuri târziu de noapte își scria poeziile sale. Vulgul vrea ca de omul de talent să fie neapărat legate și patimi, singurele care te apropie de el și Eminescu a scris aceasta cu amărăciune.

Dar despre naționalismul lui Eminescu, despre sentimentele sale patriotice despre iubirea adâncă ce o avea pentru neamul românesc, despre idealul pe care îl-a urmărit toată viața lui frământată, despre toate acestea, numai puțin știu, numai aceia cari au știut să-i cerceteze vasta sa operă, în care zac cele mai mari adevăruri pe cari le putea arunca un poet nației sale.

Există în volumul acesta și o poezie pe care Eminescu a cedit-o la prima sărbătoare a Românișmului, la Putna lângă mormântul lui Ștefan cel Mare. D. Ștefanelli nu știe cine a scris acea poezie. Judecând după ideile, după sentimentele ce exprimă, înclinăm a crede că acele versuri aparțin lui Eminescu. Și credem aceasta, cu atât mai mult după ce am comparat această poezie cu Postumele lui Eminescu și Lumina de lună (ed. Scurtu, vezi editura „Minerva” pentru amândouă) unde găsim versuri din prima epocă a lui Eminescu.

În orice caz, literații vor avea să decidă. Ne

facem datoria punând în discuție această poezie, care până azi nu-și are încă autorul ei atitrat.

V. Savel.

La mormântul lui Ștefan-cel-Mare

- Și strunile plesnite și harfa desfăcută
În salvia pletoasă, de care atârna
L'a Isterului ripe, acuma este mută,
Și cântul ei de aur nu pot a-l deștepta.
- Ce vânt trăgând s'aude sub crengile plecate
Spre unda cristalină ce fuge șopotind,
Și umbrele din apă tot rânduri înecate
Se par că lasă'n urmă o voce suspinând?
- Durere!... și-i profundă când România plânge
Cu fruntea înfășurată de doliu la mormânt;
Durere-i pretutindeni, durerea se resfrânge
În valea și Carpatul ce-i românesc pământ.
- Ca valurile mării ce'n sânu-i se frământă
Și spre un țărni sau stâncă se'mping a se opri:
Așa durerea sparge o țară și s'avântă
Colo spre mănăstire la Putna a lovi.
- De printre munți, câmpie, din unghiuri depărtate
Din târguri, municipii, cotune, un popor
De-aceiaș curat sânge, se scoală să ia parte
La zi de sărbătoare, la rugăciune'n cor.
- Cu a națiunii cruce, de secolii ferecată,
Ca pelerin pășeste la noua Golgota,
Unde eroul zace și țărna-i fu uitată,
Tăcere!... Este ora acum a ne ruga.
- „Mărire tie Doamne! O Iehova mărire!
Ce versi în noi durerea ca balsamul ceresc
Să curăți meliciunea, nedemnă moștenire,
La pragul casei tale, palat dumnezeesc”.
- Virtutea românească, virtutea strălucită
De patrie și lege, aici în sanctuar
Se știe înmormântată. O dalbă zi-i sosită,
Poporul stă'n genunchi s'o învețe la altar.
- Și imn de rugăciune sub boltile bătrâne.
Vibrează cu putere, și fumul majestuos
De, smirnă, de tămâie din vasele divine
Se urcă către tîmplă în nour luminos.
- Stă sus martirul lumii ce-i Dumnezeu putinte,
Iar jos, l'alui picioare mormântul umilit
Al omului, în care un snop de oseminte
E-o mână de cenușe, odor nepretuit.
- Din astă catacombă și mucedă și rece,
Din ist sieri de ghiață de noapte înfășurat
Cu giulgiul nepăsării, un fulger iaca trece
Și de-a virtuții raze tot templu-i decorat.
- În nimbul ce neonună mormântul se zărește:
Lipnițul, Grumăzeștii și Balta și Ciceu,
Dumbrava roșă, Baia și cum îngălbinește
Făloasa semilună la Racova de greu.
- Dar printre fum și lupte în cercul de lumină
Se văd cerești casteluri de-alui Hristos țării,
Și între ele-i Putna în care-adânc se'nchină
Lui Ștefan Vodă astăzi ei României fii.
- Aice e fântâna cea plină de mărire.
De sânta pietate, de-al patriei amor;
Aice-i eroismul ce trăsnet de'ngrozire
Fu dușmanilor țării sfărîmând trufia lor.
- O mamelor române! aduceți-v'aminte
Că dintre voi fu una: Elena, ce ne-a dat
A patriei mărire! Și când lipiți fierbinte
La sânul vostru pruncul, îi dați un sărutat,
- Un sărutat de mamă, extas de bucurie
Ce numai sus în ceruri se poate repeta,
În numele lui Ștefan îl dați să reinvie,
Și duceți pruncul vostru la Putna'l închina.
- Ear tu junime verde, la ist izvor de vieță
Cu unde de virtute ce-i al mării loc:
Învăță-a iubi țara, a o iubi învăță
Și'n el inimă, suflet călește-ți ca'ntr'un foc.
- Așa junime scumpă, frumoasă auroră
A patriei române! Al vostru viitor,

Si al națiunei soare, din a virtuții horă
Se naște, vă suride, vă cată cu amor.

19. In leagănul de moarte vederea nu pătrunde
Că-i noaptea fără ziuă, că-i soarele apus;
Dar spiritul sondează și'n muschiul lui, fecunde
Seminti de lauri zice: că Ștefan v'au depus.
20. Din turnul mănăstirei cu fruntea 'ncăruntită
De patru secolii cântă un glas armonios.
Și-alui vibrare dulce de-aramă curățită
Prin flăcări întreite, e imn religios.
21. E-a clopotul Buga suspin și lamentare
Ce-a munților ecouri de freamăt le-au umplut.
Ah! cântă la mormântul ce astăzi e'n serbare
Că glasu-ți pentru lume și cer este făcut.
22. Te leagăna pe vânturi, și-a ta melacolie
Misterioasă limbă în inimă lovind,
Fă lacrimi să curgă, colo fă'n vecinicie
Eroul să tresalte, al tău glas auzind
23. Și strunile plesnite, și harpa desfăcută
In salcia pletoasă, de care atârna,
L'a Isterului ripe, acuma este mută
Și cântul ei de aur nu pot a-l deștepta.
24. O munți și văi profunde, oh! dați-mi pentru'n nume
Sublima voastră voce, că-i trist sufletul meu.
Dar bardul nu, nu cântă... el plânge și-apoi spune:
O Ștefan! tu ești mare și la mormântul tău!

Balul costumat din Arad.

Aducem la cunoștință publicului, că biletele de intrare la bal, precum și bilete de galerie, se vând la librăria „Concordia”, iar în seara balului la cassă.

Amintim, că între cei dintâi, cari au înțeles scopul nobil al Reuniunii femeilor române din Arad și provincie, se numără marimimosul d. Dr. V. Bian din Buzău și dna Sofia Moidovan din Ortiteag (Bihor), cari au grăbit să contribuie cu obolul lor pentru fondul de binefacere al Reuniunii.

După interesul cel mare ce se manifestă față de balul costumat din Arad se prevede o mare aglomerație. Onoratul public este rugat să se îngrijească de camere prin anunțare directă la otelele din centru: Crucea-Albă (Fehér Kereszt), unde se ține și balul; Vadász-kürt lipit de Crucea-albă; Central (Központ) și Panonia, care asemenea e aproape de Crucea-albă.

INFORMAȚIUNI

Arad, 14 Februarie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: ger, în unele locuri zăpadă.

Prognostic telegrafic: ger, zăpadă.

Temperatura la amiazi a fost: — 3.3 C.

Apropiata logodnă a A. S. R. prințului Carol al României cu o fiică a țarului Rusiei. In numărul nostru de azi strecurat o regretabilă greșeală de tipar într-o informație primită din București, intru cât nu M. S. regele, ci A. S. R. prințul Carol va merge în curând la Petersburg. Se știe că această călătorie a A. S. R. ar fi în legătură cu o căsătorie cu una din fiicele țarului Rusiei.

Colecta pentru monumentul lui Vlaicu în comuna Galșa. Colectant Ioan Mic: Iuliu Groșorean 10.—, Amalia Groșorean 5.—, Traian Terbenți 2.—, Ioan Mic 1.—, George Bendea 1.—, Ioan Vontean 1.—, Nicolae Iapa —.20, Nițu Iapa —.20, Florea Dirlea 1.—, George Negru 1.—, Teodor Drăgălina —.20, Nița Drăgălina —.20, Sida Drăgălina —.20, Todor Todosie —.30, Marta Todosie —.30, Tănăsie Dirlea 1.—, Aurel Părvu 2.—, Teodor Cherechean 1.—, Elena Cherechean 1.—, Ioan Rezman 1.—, Lucreția Rezman 2.—, Teodor Rezman —.40, Simion Vanc —.50, George Resman —.40, Luca Dirlea —.40. Total cor. 33.30.

Sărbătorirea d-lui Al. Ciurcu președ. „Asociațiunei gen. a presei române.” Ni se anunță din București: Miercuri seara a avut loc în sala hotelului Bulevard din București banchetul dat de „Asociația generală a presei române” în onoarea președintelui ei, d. Al. Ciurcu, care a împlinit ieri șazeci de ani.

Banchetul a fost dat de „Asociația generală a presei”, dar la el au participat de sigur, sufletește, nu numai membrii acestei organizațiuni de breaslă, dar și zecile de mii de cetitori, cari au putut aprecia, în decursul a patruzeci de ani de activitate publicistică, însușirile neîntrecute ale acestui mănuior al condeului care onorează gazetăria română.

După expresia fericită a dlui C. Mille, gazetarii au sărbătorit nu bătrânețea dlui Ciurcu, ci veșnica lui tinerețe, puterea de a munci neconținut pentru binele, luminarea și înălțarea poporului român.

Banchetul a decurs în mijlocul celei mai mari animații.

Din toate părțile au sosit un mare număr de scrisori și telegrame de felicitări pentru d. Ciurcu.

La numeroasele toast în onoarea sărbătorii rostite de dnii C. G. Costa-Foru, cei mai în vârstă din v.-președinții, A. G. P. R., Const. Mille, Bellu, Dr. Z. Popescu, Lupu-Dichter, F. Emilian, E. D. Fagure, G. Maior, B. Brănișteanu, I. Rusu-Abrudeanu, N. D. Cocea, — sărbătoritul adânc emoționat și salutat cu salve de aplauze călduroase mulțumește celor ce au avut grațitudinea să-l sărbătorească cu prilejul aniversării a 60-a dela naștere.

După cuvintele frumoase de mulțumire ale dlui Ciurcu, banchetul a luat sfârșit în mijlocul celei mai vii însuflețiri.

Dlui Ciurcu i s'a oferit o admirabilă călimară și un condeiu.

Ne asociem și noi celor ce au sărbătorit pe decanul presei din România d. Al. Ciurcu urându-i viață lungă și fericită.

Opera românească. Aflăm din București, că direcțiunea academiei de muzică și artă dramatică, condusă de d. Th. M. Stonescu, care de astă toamnă se ocupă cu pregătirea elementelor pentru viitoarea operă română, sub auspiciile doamne'or din societatea pentru cultura artistică, va da pe la finea lui Martie o serie de reprezentațiuni de operă.

D. Stonescu, profitând de aflarea câțva timp în capitală a dnei Olimpia Mărculescu celebra primadonă, cunoscută sub numele de Gitană d'Olmar, a convenit cu domnia sa, să interpreteze rolul titular al operei Carmen, în care a fost admirată în cele mai multe din capitale mari din lume. Apoi va urma reprezentarea operelor Tosca, Rigoletto, Traviata și altele, cari sunt în studiu, și rămâne numai ansamblul scenic, care va fi complectat gata până la data sus menționată.

Princesa Wilhelmina de Baden pe moarte. Din Karlsruhe se anunță: Starea sănătății princesei Wilhelmina de Baden s'a agravat.

În 12 Februarie toată familia princiară s'a întrunit în palatul muribundeii.

Din oră în oră se așteaptă trecerea ei din viață.

Demisia lui Essad Pașa și călătoria lui la Neuwied. Din Durazzo se anunță: Essad Pașa după lungi pertractări cu comisia de control și-a dat în 11 Februarie demisia din postul de președinte al senatului. Despre acest act s'a luat protocol care a fost iscălit atât de Essad cât și de comisia de control.

În 12 Februarie dimineața Essad Pașa în fruntea unei deputațiuni de douăzeci de fruntași albanezi, delegați ai tuturor orașelor albaneze, au plecat peste Roma la Neuwied pentru

primirea prințului de Wied și pentru ai împărtăși sentimentele de supunere ale poporului albanez.

Pregătiri în vederea expoziției din San-Francisco. La San-Francisco se fac mari pregătiri în vederea expoziției internaționale ce se va organiza anul viitor, cu ocaziunea inaugurării canalului Panama. La această expoziție vor participa 32 națiuni. Dintre statele europene s'au înscris până acum: Anglia, Germania, Franța, Austro-Ungaria, Danemarca, Italia, Spania, Portugalia, Suedia, Norvegia, Elveția și Olanda.

Averea lui Bebel. Din averea sa de 1,228.825 de lei, August Bebel, șeful partidului socialistilor germani a lăsat 30.000 mărci partidului social-democrat și 995.000 mărci rudelor sale. „Banu-i ochiu dracului” și nu se putea să nu schimbe și credințele lui Bebel.

Verne pus la index. După Maeterlinck Vaticanul a luat la analiză operele lui Verne și a aflat de bine să i le pună la index, deoarece „are prea bogată fantazie, în diferitele complicații ale vieții nu lasă să se întrevadă providența cerească și peste tot creațiunilor lui nici în cele mai critice împrejurări nu le vine în minte că ar trebui să se roage.” De acum înainte credincioșilor catolici nu le este permis să citească minunatele romane atât de popularizate, cum e bunăoară Călătoria în lună, Castelul din Carpați, Mihael Strogoff etc etc., cari ne-au desăvârșit cunoștințele în școală. Numai cât de obicei cărțile puse la index se cetesc cu și mai mare interes ca mai înainte.

Pirați în apele indice. Din Londra se anunță: După o știre din Bombay, două vapoare au fost atacate de pirați în apropiere de Buru. Oamenii de serviciu au fugit cu toți, rămânând numai căpitanii. Unul dintre căpitani a fost ucis în lupta ce s'a încins între ei și pirați, celălalt a fost grav rănit. Făcându-se din partea guvernului englez o severă anchetă, s'au făcut mai multe arestări.

Răzoieli bulgărești. Radoslavoff, primul ministru al Bulgariei, intervievat de corespondentul ziarului „Le Petit Parisien” a declarat că „Bulgaria n'are intențiunea să turbure pacea, dar guvernul de acum va stăruia pentru revizuirea tratatului din București...”

Perseverare diabolicum...

Sborurile a la Pegoud — oprite. Deoarece în zilele trecute doi aviatori au făcut sboruri mortale a la Pegoud peste Paris, prefectul poliției pariziene a oprit pe aviatori să mai facă astfel de sboruri peste locurile populate.

Frigul în New-York. În urma frigului permanent au înghețat alaltăieri în New-York opt persoane.

Rotschild și Beylis. Din Cairo se anunță: Mendel Beylis a ajuns zilele acestea în Alexandria unde a fost primit de colonia iudevească de acolo. Beylis a luat în Palestina în primire o moșie care i-a fost dăruită de baronul Rotschild din Londra.

Ar face un mare bine pentru omenire baronul Rotschild, dacă ar putea coloniza în Palestina pe toți Jidanii.

Din ciudățeniile unui contimporan. Celebrul compozitor Brahms era om puțin sociabil și de testa, pe lângă așa zisele sindrofii, căsătoria și orice formă de desordine, chiar bohema artistică. În micul său apartament domnea o ordine meticuloasă. Când în 1877, guvernanta sa, dna Vogl, care îl servea de 20 de ani ca o sclavă, muri, fu pentru el o incurcătură spăimântătoare. Candidaturile la succesiune erau nemărate și sârmanul Brahms nu știa pe cine să aleagă. În sfârșit se hotărî pentru o văduvă, o oarecare Truxa, pe care o puse la încercare într'un mod curios: răspândind prin casă muced de țigări și monede. Noua guvernantă, curată gospodină și cinstită, strânse mucedurile și îi restitui moneziile. Brahms înțelese că poate avea deplină încredere în ea. Dar într'o zi, în lipsa stăpânului de acasă, ea crezu că îi face o surpriză minunată schimbându-i perdelele din camera lui de culcare. Compozitorul fu apucat

de o criză de nervi și ceru să se pue la loc perdelele cele vechi. Brahms ura pe croitori și pe cea vechile sale haine, cărora le era foarte credincios. Guvernanta se gândi într-o zi să îl repare una din ele, dar avu de suferit o nouă explozie de furie și cu mare greutate reuși să facă pe maestru să înțeleagă că nu era vorba de o haină nouă. Singur gândul de a pune mânași indispuinea pe compozitor consimți să pună numai mânușa stângă când trebui să se duca să mulțamească împăratului Austriei pentru o decorație ce-i conferise.

Wah-Hah-Gun-Ta e numele unui indian din America de sud, care de curând a implinit 133 de ani (născ. în 1781). A venit să vadă expoziția din Chicago și aci au dat de el americanii. Bătrânul povestește că l'a cunoscut bine pe președintele Jefferson. Până acuma a ucis vre-o 3000 de bouři și e încă în plină putere; zice că s'ar întrece la vânătoare cu cel mai isteț vânător al Americii. Tribul al cărui șef e de aproape 100 de ani, îl respectă ca pe un sfânt și crede că e nemuritor.

Haite numeroase de lupi în Cadrilater. Din cauza iernei aspre care domnește în districtul Marea numeroase haite de lupi s'au arătat atât în împrejurimile orașului Dobrici cât și în apropierea satelor. Fiarele sălbatice au făcut numeroase pagube locuitorilor mâncându-le vitele.

Față cu această stare autoritățile au hotărât să organizeze vânători pentru distrugerea fiarelor sălbatice; și pentru ca aceste vânători să fie mai eficace se va face apel și la concursul armatei, astfel că atât autoritățile civile cât și cele militare se scapă mai repede populația de această pacoste.

CINE MERGE LA BUDAPESTA cu afaceri ori să facă cumpărături să se adreseze cu încredere dlui **L. Olariu**, funcționar în minister. Osa a deschis un birou de informații pentru Românii din provincie ca să-i scape din mâinile agențiilor jupuitori.

Cine vrea să-și cumpere motoare bune, ori vr'o moară ori alte mașini, să se ferească de agenți, și să-i ceară sfatul dlui **Olariu**. Cine are ceva de vânzare, cine are vr'o rugare către ministeriu, cine are lipsă de impunut efitin, cine are orice altă afacere în Budapesta să-i scrie dlui **Olariu** căci va fi îndreptat spre bine și va primi deslușiri corecte.

La dorință trimite gratuit planuri de mori, cataloage de motoare și de alte mașini. Adresa: **L. OLARIU, Budapesta II. Margit körut 11.** (A 1833—10).

Mulțămintă publică. Cu ocaziunea concertului aranjat de corul vocal român din Biserica-albă în seara de Sân-Văsii au suprasolvit damele și domniile: Anica Dr. Cigăean, Olga Radu-lăvici, Traian Popescu, Ludmila Dr. Novacu, câte 30 cor., Emilia Dr. Avramenescu, Sofia Bordan, Elena Dr. Méhes, Alexandrina Dr. Vălean, Mara Dr. Lepeniag, Alois Liviu câte 20 cor., Mileva Dr. Grosșian, Dr. George Dragomir, Dr. Eugeniu Ghelner, Ana Proștean, Mărioara Dr. Proștean, Martin Mogoș, Lucreția Frentiu, Ioan Văcz, Dr. Nestor Porumb câte 10 cor., Ioan Deroarits, Anica Stoian câte 6 cor., Alexandru Sikorszky, George Târziu, Dr. Dușan Spăriosu, Vasile Bercean câte 5 cor., Carl Olüchman, Ferdinand Harkányi câte 4 cor., Dr. Nicolae Imbroane 3 cor. 40 fil., Vilhelm Amhil, Emil Fildan, Sava Jianu câte 3 cor., Dr. Teodor Geez, Dr. Paraschiv Licasetiu, Constantin Mioc, Ion Prevaritură, N. Mandl, Vasile Pănescu, Rudolf Orbán, Ion Paica câte 2 cor., Dr. Titus Mălaiu 1 cor., Anton Binder 1 cor. 40 fil., N. Danescu 1 cor. Mulțumim și pe calea această marinosilor contribuenți pentru sprijinul lor. Biserica-albă la 10 Faur 1914 n. Pentru comitet: Costa Lapadat cassar. (La 1843—1.)

x **Cele mai frumoase flori naturale se vând** în florăria grădinarului artistic **Paurár Sándor**, unde se fac buchete legate cu mult gust artistic. O singură comandă convinge pe oricine. Flori frumoase și ieftine, serviciu conștiincios. Prăvălia de flori naturale e în **Arad, str. Weitzer János Nr. 9.** Florăria și grădina de substraturi e în Micălaça. Telefon Nr. 565. (Pa 1834—3)

x **Schimbare de local.** Prăvălia de modă pentru bărbați a firmei **Fodor și Halász** e mutată în clădirea hotelului „Crucea albă”.

x **Primul depozit român de plane și armoniuri, T. POPOVICI, Sibiu (Nagyszeben)** strada **Cisnădiei 7**, ofere onoratului public român plane, pianine și armoniuri din cele mai bune fabrici din străinate în toate execuțiile cu prețurile cele mai favorabile pe lângă împachetare (ladă) gratuită și transport franco. Plătire în rate mici. Cereți **catalogul** depositului.

x **Cumpărare ocazională extraordinară.** Oțier și atrag atențiunea on. mușterii asupra colosalului asortiment de cele mai noi obiecte de sticlă, porțelan și lămpi, argint de China, obiecte de lux de bronz și marmură, obiecte de trebuință, cu prețuri fabuloase de ieftine. — Picturi în ulei original se execută cu prețuri foarte convenabile. **Prețu-curent ilustrat bogat gratis și franco.** — Roagă binevoitorul sprijin: **Fischer Mór, Arad, bulevardul Andrássy nr. 25.** Telefon pentru oraș și comitat 25. (Fi 1626—20.)

x **In atențiunea bolnavilor! Balsamul Mitteltmann** pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, înucierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mitteltmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u.** (Mi 1621)

x **Nadler és Dr. Schönfeld** fabrică de oroloage pentru turnuri, **Budapesta VIII. Prater 9.** O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați liferază cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltulala proprie. Ia garanție pentru oroloagele liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru. (N 42)

x **Inucierea scaunului** o o adevărată plagă pentru omenire. Chiar și în cazuri când purgativele artificiale s'au dovedit a fi zadarnice, apa amară naturală **Franz Josef** are efect sigur. Somități străine, ca **Attfield, Bontny, Fehling, Liebermann** și alții că această este una dintre cele mai binefăcătoare pentru suferinzi.

Suferinzi cari sunt nevoiți să întrebuințeze în mod permanent purgative, cari purgative dela o vreme nu mai au efect, să întrebuințeze apa amară **Franz Josef** care totdeauna are efect moderat, dar sigur. Actualul director al univ. reg. italiene „Clinica Medica” din Roma, profesorul **Baccelli**, fost ministru al instrucțiunii, declară că de aceea comandă totdeauna apa **Franz Josef**, fiindcă această apă fără a avea gust neplăcut are totdeauna efect grabnic și sigur! De vânzare în farmacii, drogherii și băcăni, ori se poate comanda direct dela: **Ferencz József-gyógyforrások széküldési igazgatósága, Budapest.** Hi 821

x **Ghete pentru serate, în culoare roșie, albastră, rosă și albă.** Ghete de piele și de lac, modrene, la **Weinberger János** în **Arad.**

OBONICA SCOLARA

„Sinteză ori analiză”.

Reflexii critice la polemica dlor Boeriu-Cocișiu.

Rastoidind prin două numere recente ale „Românului”, din 6 și 7 Februarie a. c., dau, sub rubrica „Cronică școlară” de o polemică a dlui **G. B. Boeriu** cu **d. T. Cocișiu**, — probabil ambii dascăli, — asupra chestiunii metodei psihologice la cetit a copilului și a omului matur.

Nu sunt pedagog, cel puțin nu după carieră, dar formând probleme de filosofie și de psihologie obiectul predilect al preocupărilor mele, să-mi fie permis, cu toate că, sau chiar pentru că nu cunosc aproape de loc părerile marilor savanți în această chestiune, să-mi expun și eu părerea mea individuală, precum am mai spus, neinfluențată de alte scrieri.

Voi fi cât se poate de scurt, dar totuși, cred, că aceste rânduri vor avea darul de a prezenta problema într'o lumină mult favorabilă deslegării sale.

Mai întâi trebuie să răspundem la întrebarea, care e procesul psihologic al copilului la cetit. Ce face copilul când începe să citească primele silabe, primele cuvinte? Copilul va pronunța literă de literă până la sfârșitul silabei, și pronunțând silaba întreagă deodată, va face același lucru cu a doua silabă, și a. m. d., până va fi în stare să pronunțe și cuvântul întreg. Astfel am învățat eu să citesc, și x, și y, și u, și z. Aceasta e metoda **psihologică** de a ceti a copilului, în consecință și cea **firească** și ceea ce trebuie și aplicată.

Ce face însă copilul, când articulează, pronunță literă de literă, și silabisează? Sinteză sau analiză. Evident, că analiză. Analiza nefiind altceva, decât descompunerea unui ce în factorii săi constitutivi.

La început analiza copilului la cetit e mai mult o analiză cvantitativă, asociând încetul cu încetul și senzațiile diferite ale unei noțiuni, căștigându-și astfel analiza și adjectivul de cvalitativ. Cu timpul copilul se va deprinde a analiza și a combina nu numai cuvinte și noțiunile lor, ci a apersepe chiar sensul diferitelor fraze, asociând înțelesul noțiunilor și al frazelor ce stau în legătură una cu alta.

Când însă copilul a putut ajunge aci, de a fi în stare a ceti fluent o propozițiune de 3—4 șire și a-ți reda exact înțelesul ei, el nu mai analizează cetind, ci sintetizează. Aci mai poate fi vorba cel mult de o analiză logică repentină în decursul cetitului.

E clar deci că, pe cât ceteste omul mai mult, pe cât i se înmulțesc cunoștințele și pe cât i se dezvoltă facultatea aperseptorică fizică și intelectuală, pe aceeași măsură dispore mai întâi analiza cvantitativă, apoi cea cvalitativă, rămânând în măsură relativă numai analiza logică, fiind posibil să dispară chiar și aceasta din urmă, când poate fi vorba de pură sinteză.

Putem așadar spune, că omul normal începe să citească analizând și termină, la o etate oareșicare sintetizând, și anume astfel, că, în momentul când dispore analiza cvantitativă, îi ia locul sinteza cvantitativă, iar când dispore analiza cvalitativă, apare sinteza cvalitativă și tot astfel sinteza logică ia locul analizei logice.

Mai departe putem constata, că copilul, când începe să citească, face analiză pură, omul matur, când ceteste face în deobște sinteză pură.

În general însă între aceste două extreme există stadii, când omul apersepe în parte analizând, în parte sintetizând, depinde numai de felul, de caracterul analizei și a sintezei.

Astfel putem ajunge și noi la concluziunea, că „procesul psihologic al cetirei este altul la copil, decât la omul matur”. însă totdeodată și

Rog binevoitorul sprijin:

Cu distinsă stimă:

Jánossi Károly,
grădinar artistic și decorator.

**Florărie nouă de
flori naturale.**

(La 1809)

Aduc la cunoștința on public din loc și p ovintă, că în primele zile a lui Februarie vou des hide în **Arad, str. Zrinyi (Palatul-Bohus)**, o elegantă

florărie de flori naturale, unde vou ținea în permanentă mare asortiment de flori tsiate, în oluri și flori decorative — Cununi și buchete execut grabnic și expediez acasă cu p ețuri foarte convenabile și cu mult gust după moda din orașele mari.

la aceea, că în „concordanță cu psihologia copilului la instrucția cetitului trebuie să preferăm metoda”: analitică iar nu cea sintetică.

Terminând cu aceste reflexii, eram totuși curios, de găsesc în „Studiile Critice” ale dlui R. Motru ceva referitor la problema de mai sus.

În vol. II, la pag. 144 aflu un mic studiu „Limbajul, citirea și scrierea la copii”, subscris de Gr. Al. Tabacaru în care se spune între altele:

„Deoarece citirea și scrierea se reduc din exercițiile dela început la deprinderea cuvintelor (normale), de aceea și exercițiile pregătitoare vor avea precădere asupra desfacerii propozițiilor în cuvinte, a cuvintelor în silabe și a silabelor în sunete.

Această analiză orală (eu am numit-o cvantitativă, cu referință nu la instrumentul său mijlocul exprimării, gura, ci la obiectul analizei) este de prima necesitate.”

Vedem și prin aceasta confirmată partea esențială a părerilor expuse mai sus.

Brașov.

Ioan de Lemeny,
cand adv.

Cronica socială.

Clubul sportiv din Cluj va da în ziua de 28 Februarie în salele din parter al hotelului „New-York” o petrecere în beneficiul clubului.

Sezătoare literară muzicală în Deva. În darea de seamă ce s'a publicat despre ultima sezătoare literară-muzicală din Deva, în numărul nostru de Miercuri (11 Februarie) s'au strecurat câteva greșeli. Următoarele propoziții sunt a se citi precum urmează: „Apoi o copilă fermecătoare ca un vis de primăvară veni să declameze poezia lui Coșbuc: „La oglindă”. Era d-soara Alexandrina Moldovan, care a spus cu finețe și înțelegere versurile marelui maestru”.

ECONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

Grâu pe Aprilie	12.02
Grâu pe Maiu	11.93
Grâu pe Octomvrie	10.92
Secară pe Aprilie	9.12
Secară pe Octomvrie	8.55
Ovăs pe Aprilie	7.83
Ovăs pe Octomvrie	7.85
Porumb pe Malu	6.72

POȘTA REDACTIEI.

A. N. P. De ce-i zic ei chiar în actele oficiale Rumânia?! Mângăle-te cu atâta că nu e așa cel mai mare rău ce ni-l fac. Nu e nici cel puțin între relele ce se pot lua în seamă. În actuala lor situație neputincioasă ar putea privi ei cu ochi buni la România?! Ce alt rău pot însă ei să-i facă, decât să-i schimonosească numele și s'o înjure cocișeste în gazetele lor izraelite?

L. în D. Dta ne-ai fost rugat să-ți tipărim raportul așa cum ni l'ai trimis, alții cu rapoarte interminabile ne roagă precum ne-ai rugat și Dta. Așa ne roagă toți.

Să tipărim ziar special pentru rapoartele astea nesfârșite și mai întotdeauna puerile și imposibile? Atâtea talente și genii muzicale și teatrale își scot mereu capul din rapoarte pe cari le publică ziarele noastre!

Dacă ai fi în situația noastră ai înțelege ușor ce nu poți sau nu vrei să înțelegi acum.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Petru Olde, Clopodia. Am primit 14 cor. ca abonament pe sem. I 1914.

Ioan Purece, Bodola. Am primit 18.80 cor. ca abonament până la 30 Iunie 1914.

Ioan Rafiroiu, Poiana-Sărată. Am primit 14 cor. ca abonament până la 31 Mai 1914.

Redactor responsabil: Constantin Savu

TEATRUL „APOLLO”

strada Zrinyi, palatul contelui Bohus.

Duminecă, Luni și Marți

va prezenta filmele

cari vorbesc

și

cântă

și

alte tablouri.

Duminecă casa se deschide la jumătate la 2' d. a., iar reprezentările încep la ora 2 după amiază.

Biletele cu favor nu sunt valabile.

Vând

Colecțiile rev. „Luceafărul”

complete, pe anii V—X (1906—1911). Toate 6 volumele numai 50 cor. Volumele singuratică à 10 cor.

GH. POPA, student
(Po-1827) Kolozsvár, egyetem

Vin de Șiria

(com. Arad)

Subscrisul liferez în cantitate dela 50 litre în sus calitate primă exclusiv vin de deal din anul 1913: alb, schiller ori roșu per hlt. cu. . Cor. 60.— Comandele să se trimită la adresă

Savu Șevici, fund.
Arad, str. Orczy 23

Bătăturile,

scortușenia pielii, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., franco
1 coroață 40 fl., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la preparator: Dr. E. FLESCH, farmacie la „COROANĂ” în Győr.

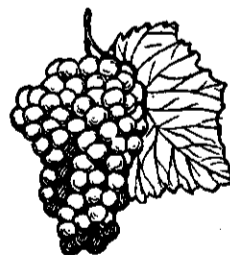
Bo 1412

NAGYENYED
Absolteher m

Să pot procura altoaie pentru pomi roditoare de calitate ireproșabilă pomi roditori și pentru promenați
VITA DE VIE
cu rădăcina și altoaie.
Preț curent trimite gratuit.

FISCHER és Tsa

Scoală de grădinarie și stabiliment de viticultură.
Proprietar: AMBROSI, Măgureș și succesorii lui Fischer L.

(Ke 1719)

Sursa de cumpărare a

ultioilor lemnoase cu rădăcini

Berlandieri, —

Riparia Telki

și alte soiuri de ulțoi netezi și mlădițe cu rădăcină, — la

Teleki Zsigmond, școală de vie în VILÁNY (com Baranya).

Cereți marea rostru prețurent ilustrat.

La magazinul de lemne

DÓZSA

din Strada Radnai nr. 11

se vinde cu prețuri convenabile totfelul de lemne de foc, măsurate bine.

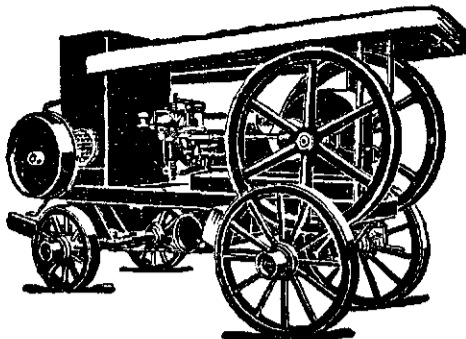
Telefon nr. 857. (Do 1479) Telefon nr. 857.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat lemne
 întreprindere de frez motor
„Hunyadi”
 Arad, str. Kossuth nr. 9. Telefon 658,

unde se capătă în permanență lemne foarte bune
 uscate și creparte, transportate acasă în saci
 plumbuiți. 100 kgr., pe 3 tăieturi 3 cor.
 Lemne în stânci și vagoane cu prețuri foarte
 ieftine. — La dorință mergem acasă și ne angajăm
 pentru tăierea lemnului cu frezul nostru
 motor. — Principiul nostru este serviciu
 prompt și conștiințos. — Scanduri întrebuințate,
 de diferite grosimi, bune, se vând
 cu prețuri foarte ieftine. (Ha 1484)

Fabrică
 le mo-
 toare cu
 gaz în
 Drezda
 soc. pe
 acții mai
 noi te
 Moritz
 Hille.

Cea mai veche și mai mare fabrică de
 motoare cu gaz în germania-centrală.

Agentură principală: **KALMÁR ERNŐ**, mașinist
 diplomat
 BUDAPEST, VI, Podmaniczky-u. 4 Telefon 22-76.

Motoare în orice mărime. — Motoare cu benzină, gaz,
 petrolu, oleu brut, gaz terestru, Diessel și absorbitoare.
 Prospecte și trimiterea inginerului la fața locului gratis.
 (Ke 1592)

MAI NAINTE DE A CUMPARA
 VIȚĂ DE VIE,
 OLTOI DE VIE
V I N

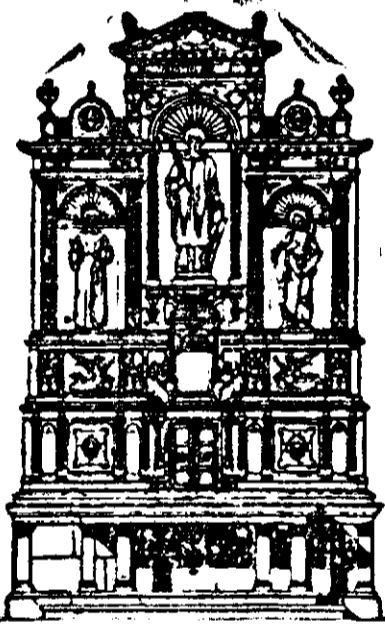
pomi sau arbori de lux
 (de înfrumusețat) cereți în interesul D-voastră
 cel mai nou catalog al nostru ilustrat, care
 conține multe lucruri folositoare p. oricine.

Adresa: **Szücs Sándor Fia**
 principala: Szücs Sándor Fia
 pepinieri de oltoi de vie și societate pe
 acții pentru producție de vinuri.

BIHARDIÓSZEG. e 1610)

STRIZS ISTVÁN

Industria artistică și constructor de altare, atelier ar-
 tistic pentru aranjamente bisericesti
Isaszeg, Budapest mellet.

Fund.
 1894.

Fund.
 1894.

Execută în orice stil, altare moderne, iconosta-
 suri, peșteri-Lourdes, s. mormânt, fântâni pentru
 botez și amvoane, statue sfinte, icoane pentru
 drumuri, din lemn și teracotă, potire, sacristii,
 candelabre, felinare și totfelul de lucrări de me-
 tal. Haine bisericesti, rapori, broderii artistice-
 bisericesti de aur și mătăasă; renovări de biserică,
 picturi, repararea și aurirea altarelor, pictarea
 altarilor și a totfelul de icoane. Proiecte și de-
 senuri prospecte gratis. Mergerea la fața locului
 pe cheltuiela proprie. (S 1303)

SPRIJINIȚI MESERIAȘII ROMÂNII

JUSTIN ARDELEAN

LEGĂTOR DE CĂRȚI.

ARAD, str. Weitzer János 13.

Atelier mai bine aranjat în Arad
 pentru compactarea Evangheliilor
 și a altor cărți bisericesti, cărți de
 legi, matricule, albumuri, măști, pro-
 tocoale și totfelul de lucrări aparți-
 nătoare de branșa aceasta. (A 1692)

**Reparator-ul
 lui KRIEGNER**

are efect sigur contra reume, — podagrei,
 — ischiasului, — junghiarilor, — sfâșietu-
 rilor durerilor de spate, etc.

De decenii acesta s'a dovedit un medicament in-
 tencat de un sfot neintrecut și, că el a ajutat
 câtorva mii de oameni, asta o dovedește numărul extra-
 ordinar de mare al scrisorilor de recunoștință și
 mulțumită.

În spitalul Rókus făcându-se încercări în 132 de
 cazuri, în 126 cazuri s'a obținut o vindecare deplină.
 1 sticlă mică de Reparatore a lui Kriegner
 1 cor., 1 sticlă mare 2 cor.; de vânzare în farmacia,
 dar fiindcă sunt și falsificări, e mai bine a se co-
 manda cu posta per ramburs 5 sticle 5 cor., sau
 3 sticle mari 6 cor. franco exclusiv dela preparator:

Farmacia KRIEGNER
 BUDAPESTA, Kálvin-tér. Le 1772

OF, VAI!

CONTRA TUSEI, RĂGUȘELEI

TRĂIASCĂ!

Mă înadușă bă-
 stămata tușă!

și îmbăloșerii cel mai sigur și
 mai excelent medicament:

Pastilele de piept a lui EGGER,

care au o aromă excelentă și nu strică pofta de mâncare.
 1 cutie 1 cor. și 2 cor.

Pastilele EGGER
 m'au vindecat curând!

FABRICĂ ȘI LOC PRINCIPAL DE EXPEDIȚIE: **A. EGGER FIUL, LIPERANT CES. ȘI REGESC**
 DE EXPEDIȚIE: IN VIENNA.

De vânzare în următoarele farmacii: În Arad, la: Berger Gyula, g. Földes Kelemen, Gécs
 Lázló Hajós Ápád, Hauer Lajos, Krebsz Géza. Kár-
 páti János, U Kossuth Pál, Rög Lajos, Rozsly K., Székely Sándor, Wojtek Kálmán —
 Apoi la următoarele drogherii: Hanzu Nistor, Török Ador és Trsa, Wojtek és Weisz.
 În Giuroc la farm.: M. sznyk Dániel. În Pecica-ung. la farm.: Ador Gy. Lajos. În Pecica-rom.
 la far.: Roxin Ioan. În Simandla far.: Csiky Lukás. În Szikszó la farm. Urmașii lui Füredi Ede.

FACETI O INCERCARE!

„CARNEVAL”

(scutit prin lege).

CEA MAI EXCELENTĂ
 SPECIALITATE DE GUMĂ IGIENICĂ

— Garantă pentru fiecare bucată.

Prețul unei duzine în pachetare originală 6 cor.

De vânzare în centru, la:

Büchler Gyula

WIEN, VII., Kelsenstrasse nr. 109

Prețurile anguresc gratis (pentru o marcă de
 30 fil se trimite în plus închiș). — Revanzatori-
 lor li-se dă provizie mare. (Ke 1548)

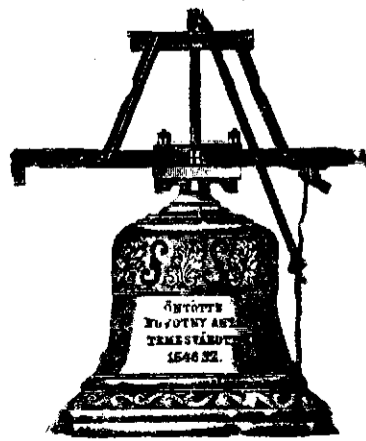

Premiat cu medalia cea mare la expoziția mondială din Budapesta în 1896.

Turnător la de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou
 a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe ga-
 ranție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite
 spre a le întoarce în ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt
 bătute de o lătură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu
 deosebire **CLOPOTELE GAURITE**, de dânsul inven-
 tate și premiate în mai multe rânduri, care sunt provăzute în partea su-
 perioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv,
 mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât
 cele de sistem vechi, astfel că un clopot patentat de 337 kg. este egal
 în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechi. —
 Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sinestătătoare,
 — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și
 spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curențe ilustrate trimis gratuit.

Sarkadi és Windisch

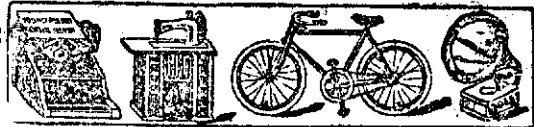
magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofone. — Reprezentantii în Ungaria de sud a mașinelor de scris „ROYAL”.

Vârșeț (Versecz), str. Deák-Ferencz 3.

Oferăm on. public bogat asortatul nostru magazin, condițiuni favorabile de pătire chiar și în rate, pentru mașini dăm 6—10 ani garanță. Mare atelier specialist de reparare. Prețuri gratis și franco. La doriță mergem la fața locului. (Sa 1570)

TELEFON:

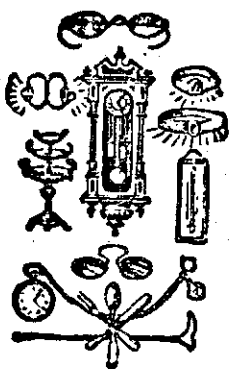
179.

TELEFON:

179.

CEL MAI MARE MAGAZIN DE OROLOGE ȘI BIJUTERII
LOSONCZY LAJOS ciosornicar și bijutier.
 ARAD, PIAȚA LIBERTĂȚII Nr-ul 1.

Serviciu
 prompt.
 Mare atelier
 de reparat.

Țin în magazin oroloage pentru buzunar veritabile elvețiene, oroloage de părete cu sunet de clopot, oroloage moderne. Bijuterii de aur și argint. Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Cu deosebită stimă
Losonczy Lajos
 orologier și bijutier.

BALSAMUL FARMACISTULUI A. THIERRY

Are efect neîntrecut în boala de plămâni și de piept moderează catarul. Incetează tusea imprenată cu dureri. Incetează aprinderea de gât, răgușala și boala de gât, precum și ferbuțata, durerile de stomac și colica. Vindecă hemoroizii și boala genitală, curățește rinichii, destăpăla pota de mâncare și promovează mîstura. Mijloc excelent contra durerilor de dinți, a dișilor gănuși, contra mirosului greu de gură, precum și contra tuturor boalelor de gură și dinți, răgușei, incetează mirosul greu provenit din gură sau stomac. Mijloc excelent contra lumbociului lat. Vindecă orice rană, locuri de rani, orbalții, beștele provenite din ferbuțata (buboalele, urciorul). Are efect excelent contra durerilor de urechi. E bine să se găsească în fiecare casă pe timpul când bânne influența, holera sau alte boli epidemice. Adresa: vă lui A. THIERRY, farmacist la „Ingerul păzitor”, PREGRADA, lângă Rohitsch 12 sticle mici sau 6 mari, sau 1 sticlă mare specială 5.00 cor. La comanda mai mari, se acordă rabat considerabil!

Allein echter Balsam
 von der Schultenpflanzung des
 A. Thierry in Pregradas
 bei Rohitsch-Slobovan.

VERITABILA ALIFIE-CENTIFOLIA A LUI A. THIERRY
 împiedecă și incetează înveninarea sîngelui orice operație dureroasă adeseori devine de prisos. Fotostitoare, lenelilor Jânze contra durerilor de jate. — opririi laptelui și întăririi șitelor. Are efect sigur și excelent contra orbalțului, picioarelor ranite, rănilor, umflării membrilor, — durerilor nervoase în oase, buboalelor, — zdrobirilor, impunșăturilor, tăieturilor și contra altor rani. Îndepărtează corpuri străine și anume: sticlă, vase, praș, salțru, spin etc.; efect excelent la concreșcențe, carbunculul, rac, vermi, putrezire, bășici rani provenite din arsură, boala îndelungată în buș zirea sîngelui, scurgerea urechilor, precum și la opărirea pietrei copilașilor etc. etc. 2 ter. cor. 3.00. Expedarea se face numai cu ramburs sau trimițându-se banii înainte. În Budapesta de vânzare la: farmacia Török József, și în numeroase farmacii.

În cantitate mai mare de vânzare la drogheriele Thalmayer és Seltz, Hochmeister, Budai și Radanovits Teszörek în Budapesta, ori direct dela A. Thierry, farmacie la Ingerul păzitor, Pregrada, lângă Rohitsch Ke 971
 În Arad de vânzare la: farmaciile Földes Kelemen și Sîntul Ștefan a lui Hebs Vilmos.

Cassă pentru bani și documente

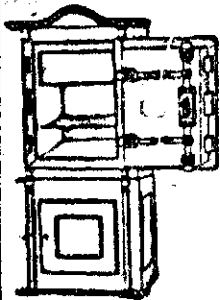
sigure contra focului și hoșilor

Mo 1112

numai fabricate proprii de toate solurile și în orice mărime, gata în tot felul de executări în depozit, netede și indoite, fără legături lungi prin urmare nici un sprijin pentru pârghia hoșilor.

Casse cu casete separate contra focului și Parquill în periferie casete pentru matricule mici și mari. Prețuri moderate. Pentru biserial, comune și societăți etc. după învoire și în rate.

GUSTAV MOESS, SIBIU,
 Quergasse Nr. 3. Hechtgasse Nr. 4.
 Casse panțerate numai la comandă.

Alifie „Mágnás” p. față:

singurul mijloc cosmetic novátimátor, contra sgrăbunțelor, despoierii pielii, petelor din față, crepării pielii, roșatei și contra tuturor boalelor de piele După întrebuințarea unei singure toge dispar sbărciturile feței. Prețul 1 toge 1 cor. 50 fl. Pudră „Mágnás” (în 8 colori) 1 cutie 1 cor. 50 fl. Săpun „Mágnás” 1 cor. 20 fl.

Cosmetic „Mágnás” pentru mâni:

foarte folositor pentru catifelarea mânilor roșii, degerate, crepate, aspre și sbărcite. E de prisos a se mai întrebuința glicerină și vaselină, deoarece efectul cosmeticului „Mágnás” e sigur și acest cosmetic poate fi întrebuințat și ziua. — Prețul 90 fl.

„Anti pertussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, estareului, tusei măgărești la copii. — Prețul 1 cor. 80 fl.

Spirit „Prima”:

mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebuințări are efect sigur. — Prețul 1 sticlă mari 1.50 fl.

Spirit „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor. 50 fl.

„Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru împedecarea stricărei dinților. — Prețul 1 cor. 50 fl.

Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apettit, inculerii scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 1.50 fl.

Vopsitor pentru păr:

în culoarea neagră, întunecată și brunată deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește albiturile de pat. — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr:

rodă părului cărunt coalea originală. — Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra ciurmei de porci:

precum și în contra tuturor boalelor porciilor, cel mai excelent medicament, recomandat de către medici, este praful de Ardeal pentru porci — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fl. O singură întrebuințare a prafului de Ardeal pentru galite incetează perirea galitelor. — Prețul 1 cor.

Hypnoneroin:

singurul mijloc sigur și probat contra nervosității și a insomniei. Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

KELEMEN SÁNDOR ZILAH. :-: Vă păziți de imitații!

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

Arad, Weitzer János, palatul Minorităților.

Telefon 35.

Telefon 35

Instalațiuni electrice cu prețuri foarte convenabile

Oferim on. public candelabre elegante

cu prețuri moderate Ținem la dispoziție prețurentul original al celor mai

de seamă fabrici de candelabre Executăm totfelul de transformări de candelabre,

cea-ce aducem la cunoștință mai ales acelor ce-și schimbă locuința

Telefoane de casă, instalațiuni de sonerii electrice pentru camere,

aranjamente și reparări; lampe electrice pentru busunar,

ciucari și prisme de sticlă, totfelul de articli și instrumente de

luminație.

Cu deosebită stimă

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

HOFFMANN és Társai, în ARAD.

FUND. IN A. 1836. DISTINS LA NUMEROASE EXPOZIȚII.

(Ho 1882)

Horn Lajos, APATIN (Bácska).

Liferantul armatei regale române. Cea mai veche fabrică de instrumente muzicale în Ungaria.

Oferă renumitele și excelente specialități de instrumente muzicale, după sistemul vienez, și anume: instrumente de aramă, — de lemn, — de suflat, apoi excelente instrumente de lovit și — cu ar. uș, precum și părți de ale acestor instrumente

Garantéz pentru încredere bună și conștiințoasă, și mai ales pentru sunet curat.

Violini de școală dela 6 cor în sus, în orice preț. Asortiment foarte bogat în gramofone. — Condiții favorabile de plată. — Reparaturi se execută ieftin și cu specialitate — Prețurile gratis —

Correspondență în limbile maghiară, germană și sârbă.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească crema americană, pudra americană și săpunul american, care depărtează de pe față și de pe mâni orice fel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebunțate până acum.

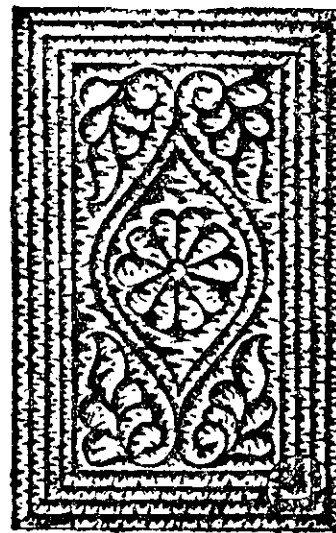
== Se capătă la: ==

Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița.

Prețul unui borcan de cremă americană 1 cor. Prețul pudrei americane 1.50 cor. Prețul săpunului american 1 cor. În contra durerii de dinți mai bune sunt picăturile americane. Prețul 1 cor.

(Co 1874)

STERN S. FABRICA DE PLAPOME ȘI ALBITURI PENTRU PATURI CLUJ (KOLOZSVÁR), strada Szentegyház-u. nrul 7

Atrage atențiunea on. public din loc și din provincă asupra

fabricii de plapome și albituri p. paturi aranjată cu excelente puteri de muncă. Execută plapome, matrațe, totfelul de albituri pentru paturi, din material excelent, în mod prompt și cu prețuri convenabile.

Primește spre transformare plapome și albituri vechi p. paturi.

Se 1219

FRANZ SEEMANN

ceasornicar. prăvălie de oroloage

Sibiu-Nagyszeben, str. Turnului (Saggasse) 30.

Oferă on. public din localitate și provincă prăvălia sa de

ceasuri și bijuterii,

unde pentru cele mai ieftine prețuri se pot procura ceasuri de buzunar, de părete și sculătoare precum și totfelul de bijuterii și inele de logodnă.

Reparaturile se execută cu specialitate.

Pentru ceasurile cumpărate și reparate la mine ofer garanție.

(Se 1588)

Institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANIA” SIBIU, str. Cisnădiei 1-5

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

(Te 222-51)

Asigurări asupra vieții

(pentru învățatori și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăți simple sau dublă a capitalului, asigurări de pensie și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare

Asigurări de accidente corporale,

contra infracțiilor (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apaducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912.

Capitale asigurate pe viață achitate

Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912

Fonduri de întemeiere și de rezervă

5.456.645 67
5.458.689 43
133.667 241—
11.740.710—
1.603.400—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad,

Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, eari au logături bune, se primesc în serviciul Institutului cu condiții favorabile.

Az Aradi Kereskedelmi Bank Részvénytársaság.

Vagyon. **Mérleg-számla 1913. december 31-én.** Teher.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Készpénz	57711	94			Részvénytőke			1000000	
Idegen intézeteknél elhelyezett tőkék	58405	—	116116	94	* Tartalékalap			35000	
Váltókölcsonök	2006623	57			Betétek:				
Jelzálogkölcsonök	615428	20			betéti könyvecskékre	618652	06		
Folyó-számla kölcsonök érték- papir fedezettel	31764	68	2653816	45	csekk- és folyószámlára	1601	29	620253	35
Hátralékos annuitások és kam. A-tók			3139	71	Visszleszámított váltók			400363	52
4 drb. Magyar Jelzálog Hitelbank konvertált e 318 nyeresmény kötvény K 200 n.-re			4576	79	Engedményezett jelz.-kölcsonök			582100	68
Felszerelések	14897	63			Fel nem vett osztalékok			680	—
Leírás	3897	63	11000	—	Hátralékos tőke-kamat adó			1100	75
Átmeneti aktiv kamatok			3239	07	Átmeneti passiv kamat			37659	18
					Nyereség-egyenleg:				
					Át hozat a mult évről	4457	07		
					1913. évi nyereség	111546	41	116003	48
					* Ez évi hozzájárulással 75000 korona				
			2793160	96				2793160	96

Arad, 1913. évi december hó 31-én.

Klein József s. k.,
pénztárnok.

Weissenburger Nándor s. k.,
vezérigazgató.

Gerdánovits Aladár s. k.,
f. könyvelő.

Mahler Mihály s. k.,
igazgató.

Ortutay Gyula s. k.,
igazgató.

Angele Mátyás s. k.,
igazgató.

Mahler Ádám s. k.,
igazgató.

Gantner János s. k.,
igazgató.

Sági Henrik s. k.,
igazgató.

Ifj. Mahler György s. k.,
igazgató.

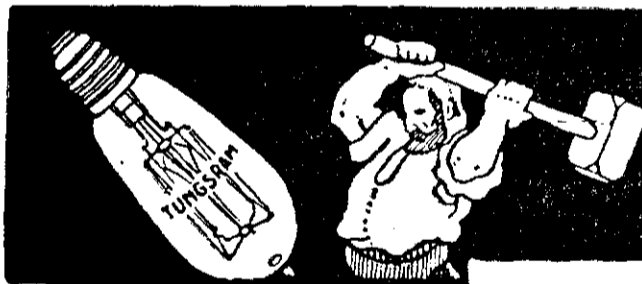
Jelen „Mérleg-számlát, a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtuk.

Berzseny Béla s. k.,
felügyelő b. elnök

Gantner Dóri s. k.,
felügyelő b. tag.

Braun Ferenc s. k.,
felügyelő b. tag.

Kaufmann Sándor s. k.,
felügyelő b. tag.

Să nu primiți altfel de lampă decât lampe
veritabile cu fir **TUNGSRAM.**
cu inscripția
Fabricație din patrie. (Bo 1798) Feriți-vă de imitațiuni!

S'A DESCHIS

DROGHERIA

firmei

Vas Sándor és T-sa, Arad

lângă magazinul de haine pentru bărbați a firmei Neumann M.